ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រស្ដីអំពី
ផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថានរបស់ទំនប់វារីអគ្គិសនី
តាមដងទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ

សេចក្ដីសង្ខេប

នៃរបាយការណ៍ចុងក្រោយ

រៀបចំសម្រាប់

គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ

ដោយមជ្ឈមណ្ឌលអន្តរជាតិសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន

ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១០

សេចក្តីប្រកាសបដិសេធ

ឯកសារនេះ ត្រូវបានរៀបរៀងឡើងដោយមជ្ឈមណ្ឌលអន្តរជាតិសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន សម្រាប់លេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មាការទន្លេមេគង្គ ដោយមានគោលបំណងសម្រួលដល់ការរៀបចំការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថានរបស់គម្រោងសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅតាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម។

ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន បានធ្វើឡើងដោយមានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងលេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ គណៈកម្មាធិការជាតិទន្លេមេគង្គរបស់ប្រទេសទាំងបួន រួមទាំងសង្គមស៊ីវិល វិស័យឯកជន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត។ ឯកសារនេះត្រូវបានរៀបរៀងឡើងដោយក្រុមជំនាញការមួយក្រុម សម្រាប់ជាជំនួយដល់ផ្នែកមួយនៃសកម្មភាពប្រមូលព័ត៌មានរបស់លេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ។ គំនិតយោបល់ ការសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍ទាំងអស់ក្នុងឯកសារនេះ មិនមែនជាគំនិតយោបល់របស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គឡើយ។ រាល់គំនិតយោបល់ ការសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍របស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គនឹងមានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់នៅក្នុងរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គតែប៉ុណ្ណោះ។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមស្តីអំពីគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គពាក់ព័ន្ធនឹងការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គីសនីប្រកបដោយចីរភាព និងការអនុវត្តការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រស្តីអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន របស់សំណើគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ សូមមើលគេហទំព័ររបស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ:

http://www.mrcmekong.org/ish/ish.htm និង http://www.mrcmekong.org/ish/SEA.htm

គោលជំហររបស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គទៅលើការអភិវឌ្ឍវារីអគ្គិសនីតាមដងទន្លេមេគង្គ មានបញ្ជាក់ជូននៅលើគេហទំព័ររបស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ ឆ្នាំ២០០៩។

គោលជំហររបស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ លើសំណើគម្រោងសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមដងទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម

គម្រោងសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គីសនីចំនួន ១២ នៅតាមដងទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម កំពុងស្ថិតក្រោមការសិក្សារបស់ក្រុមហ៊ុនសាងសង់ឯកជន។ យោងតាមកិច្ចព្រមព្រៀងទន្លេមេគង្គឆ្នាំ ១៩៩៥ បញ្ជាក់ថា រាល់គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ប្រភេទនេះ ត្រូវធ្វើការពិភាក្សាឱ្យបានទូលំទូលាយ ក្នុងចំណោមប្រទេសទាំងបួនមុននឹងឈានដល់ការសម្រេចណាមួយ។ ដោយមានការសម្របសម្រួលរបស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ ការពិភាក្សានេះត្រូវធ្វើការពិចារណាឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយលើផលប៉ះពាល់ផ្នែកសង្គម បរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍអន្តរវិស័យក្នុងអាងទន្លេមេគង្គ។ រហូតមកដល់ពេលនេះ មានគម្រោងនៅតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គចំនួន ១ បានឈានដល់ដំណាក់កាលជូនដំណឹង និងការពិគ្រោះយោបល់ជាមុន ដូចដែលមានចែងក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងទន្លេមេគង្គ ឆ្នាំ ១៩៩៥។ ទាក់ទីននឹងគម្រោងស្នើសុំនេះ គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គបានរៀបចំរួចហើយនូវការសិក្សាទូលំទូលាយលើផលប៉ះពាល់នៃគម្រោងទៅលើវិស័យជលផល និងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន ហើយព័ត៌មាននេះគឺបានផ្សព្វផ្សាយយ៉ាងទូលំទូលាយ ឧទាហរណ៍ ដូចជារបាយការណ៍កិច្ចប្រជុំក្រុមអ្នកឯកទេសលើបញ្ហាទំនប់វារីអគ្គិសនី និងវិស័យជលផលជាដើម។ នាពេលនេះ គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គកំពុងរៀបចំការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រស្តីអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថានរបស់គម្រោងសាងសង់ទំនប់តាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ ក្នុងគោលបំណងស្វែងយល់ឱ្យបានកាន់តែទូលំទូលាយពីកាលានុវត្តភាព និងហានិភ័យនៃគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ទាំងនេះ។ នាពេលបច្ចុប្បន្ន ដោយមានការសម្របសម្រួលរបស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ ការពិភាក្សាអំពីគម្រោងស្នើសុំកំពុងតែដំណើរការជាមួយស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល សង្គមស៊ីវិល និងវិស័យឯកជន ហើយរាល់យោបល់ទាំងអស់ កំពុងត្រូវបានគេយកមកពិចារណា។

រៀបរៀងដោយ :	មជ្ឈមណ្ឌលអន្តរជាតិ សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន ប្រទេសអូស្ត្រាលី
រៀបរៀងសម្រាប់ :	គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ
កម្មសិទ្ធ :	គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ
ការដកស្រង់ :	ICEM, 2010, *MRC Strategic Environmental Assessment (SEA) of hydropower on the Mekong mainstream: summary of the final report*, Hanoi, Viet Nam.
ព័ត៌មានបន្ថែម	www.icem.com.au | http://www.mrcmekong.org/ish/SEA.htm មជ្ឈមណ្ឌលអន្តរជាតិ សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន ប្រទេសអូស្ត្រាលី 14A Wallis Avenue, Glen Iris, Victoria 3146, Australia
រូបភាពគម្រប :	គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ ឆ្នាំ ២០១០ Zeb Hogan, 2009 Peter-John Meynell, 2010 Peter Ward, 2003

ព័ត៌មានអំពីការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន របស់គម្រោងសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ

គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ គឺជាអង្គការទន្លេអន្តររដ្ឋាភិបាល ដែលផ្តល់ក្របខ័ណ្ឌស្ថាប័នថ្នាក់តំបន់ ក្នុងការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងទន្លេមេគង្គឆ្នាំ១៩៩៥ សម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការថ្នាក់តំបន់ក្នុងអាងទន្លេមេគង្គ។ រដ្ឋាភិបាលប្រទេសកម្ពុជា ឡាវ ថៃ និងវៀតណាម បានចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីអំពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពនៃអាងទន្លេមេគង្គនេះ។ ប្រទេសទាំងបួន បានព្រមព្រៀងគ្នាលើការគ្រប់គ្រងរួមគ្នាលើធនធានទឹករួមរបស់ខ្លួន តាមរយៈការធ្វើកិច្ចសហការក្នុងឥរិយាបទផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់គ្នាទៅវិញទៅមក និងប្រកបដោយស្មារតីស្ថាបនា ការអភិវឌ្ឍ ការប្រើប្រាស់ ការអភិរក្ស និងការគ្រប់គ្រងប្រកបដោយនិរន្តរភាព នៃធនធានទឹក និងធនធានដែលពាក់ព័ន្ធនឹងទន្លេមេគង្គ។

ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ដែលជាការចូលរួមចំណែកដល់គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ក៏ជាអាទិភាពមួយក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនេះផងដែរ។ លើសពីនេះ ប្រទេសដែលស្ថិតនៅផ្នែកខាងលើនៃអាងទន្លេមេគង្គ រួមមានសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន និងសហភាពមីយ៉ាន់ម៉ា គឺជាដៃគូពិភាក្សារបស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ។

ដោយសារការលូតលាស់ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និងការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងឆាប់រហ័សក្នុងតំបន់ គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គយល់ឃើញថា ការអភិវឌ្ឍវារីអគ្គិសនីនៅតាមដងទន្លេមេគង្គ គឺជាបញ្ហាប្រឈមជាយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់បំផុតមួយសម្រាប់តំបន់ទន្លេមេគង្គក្រោម។ តាមរយៈចំណេះដឹងដែលទទួលបានពីកម្មវិធីរបស់ខ្លួនទាំងអស់ គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ បានរៀបចំអោយមានការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ដើម្បីជួយដល់ប្រទេសជាសមាជិកធ្វើការរួមគ្នា និងធ្វើការសម្រេចចិត្តដ៏ល្អបំផុតសម្រាប់អាងទន្លេមេគង្គ។

គម្រោងវារីអគ្គិសនីចំនួន ១២ ដែលបានស្នើឡើងតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ គឺស្ថិតក្នុងប្រទេសឡាវ នៅតាមព្រំដែនឡាវ-ថៃ និងនៅប្រទេសកម្ពុជា។ ការអនុវត្តគម្រោងណាមួយដែលត្រូវបានស្នើឡើង ឬក៏ការអនុវត្តគម្រោងទាំងអស់ នៅតាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោម អាចមានផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់សេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងបរិស្ថានរបស់ប្រទេសទាំង ៤ ដែលនៅជាប់តាមដងទន្លេ។

ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាននេះ ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើង ក្នុងគោលបំណងកំណត់កាលានុវត្តភាព និងហានិភ័យ ក៏ដូចជាការចូលរួមរបស់គម្រោងដែលបានស្នើឡើងទាំងនេះ ក្នុងការអភិវឌ្ឍថ្នាក់តំបន់ ដោយមានការវាយតម្លៃជម្រើសជាយុទ្ធសាស្ត្រ ក្នុងការអភិវឌ្ឍវារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ។ ពិសេសជាងនេះទៅទៀត ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ផ្តោតសំខាន់លើការបែងចែកគ្នានូវការខាតបង់ និងអត្ថប្រយោជន៍ក៏រិតតំបន់ ដោយគិតជាពិសេសទៅលើការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចទៅលើសមភាពសង្គម និងទៅលើការការពារបរិស្ថាន។ ក្នុងន័យនេះ ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពី

ផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន គាំទ្រដល់ដំណើរការរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍ថ្នាក់អាងទន្លេឱ្យកាន់តែធំ ដោយដាក់បន្ថែមនូវការប៉ាន់ប្រមាណអំពីសេណារីយ៉ូសំរាប់ការអភិវឌ្ឍនៅទូទាំងអាងទន្លេមេគង្គទាំងមូលរបស់គណៈកម្មាការទន្លេមេគង្គស្តីអំពីការរៀបចំអភិវឌ្ឍន៍អាងទន្លេឱ្យបានទូលំទូលាយ ដោយវិភាគឱ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅថែមទៀតអំពីកាលានុវត្តភាពនៃការអភិវឌ្ឍថាមពល និងការអភិវឌ្ឍអន្តរវិស័យ ព្រមទាំងប៉ាន់ប្រមាណអំពីហានិភ័យរបស់គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍វារីអគ្គិសនីនៅតាមទន្លេមេដែលត្រូវបានស្នើឡើងនៅតាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោមនេះ។

ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ត្រូវបានសម្របសម្រួលរៀបចំដោយកម្មវិធីគំនិតផ្តួចផ្តើមអំពីការអភិវឌ្ឍវារីអគ្គិសនីដោយនិរន្តរភាព ដែលជាគំនិតផ្តួចផ្តើមមួយមានលក្ខណៈជាប់ពាក់ព័ន្ធគ្នា និងធ្វើការសហការជាមួយនឹងកម្មវិធីការងារដទៃៗទៀតរបស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ។ លើសពីនេះទៀត ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន លើកកម្ពស់ព័ត៌មានជាមូលដ្ឋាន និងក្របខ័ណ្ឌវាយតម្លៃសម្រាប់ការពិនិត្យឡើងវិញរបស់រដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសសមាជិកគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ ទៅលើការប៉ាន់ប្រមាណផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថានរបស់គម្រោងនីមួយៗ ដែលក្រុមហ៊ុនសាងសង់ដាក់បញ្ជូនមកប្រទេសមាជិកគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ តាមរយៈលេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ។ ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាននេះ ទៀតសោត ក៏ផ្តល់ជាព័ត៌មានអំពីមធ្យោបាយដ៏ល្អបំផុតសម្រាប់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ ក្នុងការលើកកម្ពស់ការគាំទ្ររបស់ខ្លួនដល់ប្រទេសជាសមាជិក នៅពេលដែលគេចាប់ផ្តើមដំណើរការជាផ្លូវការនៃការពិគ្រោះយោបល់ជាមុន ទៅលើសំណើគម្រោងសាងសង់វារីអគ្គិសនីណាមួយនៅតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ (ដូចជា នីតិវិធីសំរាប់ជូនដំណឹងការពិគ្រោះយោបល់ជាមុន និងកិច្ចព្រមព្រៀង)។ លើសពីនេះទៀត លទ្ធផលរកឃើញដែលទទួលបានពីការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ក៏បានផ្តល់ជាគំនិតសម្រាប់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គធ្វើការពិចារណាលើវដ្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជំហានបន្ទាប់របស់ខ្លួន (២០១១-២០១៥)ផងដែរ។ ទន្ទឹមនឹងនោះ ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ក៏ជួយជាដំណោះស្រាយចំពោះបញ្ហាកង្វះចំណេះដឹង និងភាពមិនប្រាកដប្រជា តាមវិស័យមួយចំនួន ក៏ដូចជាហានិភ័យពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ ដែលត្រូវបានស្នើឡើងនៅតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ។

ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន បានចាប់ផ្តើមក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៩ ហើយបានបញ្ចប់ក្នុងរយៈពេល ១៦ខែក្រោយមក ដោយចេញផ្សាយរបាយការណ៍បញ្ចប់ និងអនុសាសន៍ នៅក្នុងខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១០។ ឯកសារនេះ គឺជាឯកសារចុងក្រោយក្នុងចំណោមឯកសារមួយចំនួនដែលបានមកពី

កម្មវិធីពិគ្រោះយោបល់យ៉ាងទូលំទូលាយរៀបចំឡើងនៅតាមប្រទេសអាងទន្លេមេគង្គក្រោម និងដោយមានការវិភាគលម្អិតដោយអ្នកឯកទេស ទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍវារីអគ្គិសនីនៅតាមដងទន្លេមេគង្គ។ ឯកសារនៃការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយជាបន្តបន្ទាប់ជាសាធារណៈ និងមានការពិនិត្យឡើងវិញ ដោយមានការគិតគូរឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ដើម្បីឱ្យអ្នកពាក់ព័ន្ធអាចចូលរួមចំណែកក្នុងការប៉ាន់ប្រមាណអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថានរបស់គម្រោងវារីអគ្គិសនីដែលគេស្នើឡើងប្រកបដោយអត្ថន័យ។ ចំពោះបញ្ជីពេញលេញរបស់ឯកសារ គឺអាចរកបាននៅលើគេហទំព័ររបស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គដែលនិយាយអំពីការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន។

ក្រុមការងារធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថានរួមមាន៖

មជ្ឈមណ្ឌលអន្តរជាតិសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន

បណ្ឌិត	Jeremy Carew-Reid	ប្រធានក្រុម និងជាអ្នកឯកទេសខាងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
លោក	Peter-John Meynell	អ្នកឯកទេសប្រព័ន្ធធម្មជាតិ និងប៉ាន់ប្រមាណផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន
បណ្ឌិត	Eric Baran	អ្នកឯកទេសជលផល (មជ្ឈមណ្ឌល WorldFish)
បណ្ឌិត	Elizabeth Mann	អ្នកឯកទេសប្រព័ន្ធសង្គម
សាស្ត្រាចារ្យ	Peter Ward	វិស្វករវារីអគ្គិសនី និងអ្នកឯកទេសខាងមូលដ្ឋានធារាសាស្ត្រ
លោក	John Sawdon	អ្នកឯកទេសខាងសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម
បណ្ឌិត	Benoit LaPlante	អ្នកឯកទេសខាងសេដ្ឋកិច្ចបរិស្ថាន
បណ្ឌិត	Carlos Yermoli	អ្នកឯកទេសខាងវិស័យថាមពល
លោក	Cong An Tranh	អ្នកឯកទេសខាងប្រព័ន្ធព័ត៌មានភូមិសាស្ត្រ
លោក	Tarek Ketelsen	អ្នកសម្របសម្រួលគម្រោង និងអ្នកឯកទេសខាងធារាសាស្ត្រ
បណ្ឌិត	Apichart Annukalumphai	ប្រធានក្រុមថៃ និងវិស្វករធនធានទឹក
បណ្ឌិត	Suppakorn Chinnarvo	អ្នកឯកទេសខាងសេដ្ឋកិច្ចសង្គមមកពីប្រទេសថៃ (SEA START)
បណ្ឌិត	Kanokwan Manoram	អ្នកឯកទេសខាងជីវភាពរស់នៅ (MSSRC)
អ្នកនាង	Piyathip Eawpanich	អ្នកសម្របសម្រួលមកពីប្រទេសថៃ
បណ្ឌិត	Nguyen Huu Thien	ប្រធានក្រុមវៀតណាម និងអ្នកឯកទេសខាងប្រព័ន្ធតំបន់ដីសើម
បណ្ឌិត	Nguyen Xuan Nguyen	អ្នកឯកទេសខាងប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចមកពីប្រទេសវៀតណាម
បណ្ឌិត	Nguyen Van San	អ្នកឯកទេសប្រព័ន្ធលើដីមកពីប្រទេសវៀតណាម
អ្នកនាង	Nguyen Thi Nga	អ្នកសម្របសម្រួលមកពីប្រទេសវៀតណាម
លោក	Meng Monyrak	ប្រធានក្រុមមកពីប្រទេសកម្ពុជា និងអ្នកឯកទេសខាងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីទឹក
លោក	Try Thuon	អ្នកឯកទេសខាងជីវភាពរស់នៅមកពីប្រទេសកម្ពុជា

លោក	Phaknakhone Rattana	ប្រធានក្រុមមកពីប្រទេសឡាវ និងអ្នកឯកទេសខាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ
លោក	Sae Senpaty	អ្នកស្រាវជ្រាវខាងជីវភាពរស់នៅមកពីប្រទេសឡាវ
លោក	Bonheung Phantasith	អ្នកឯកទេសប្រព័ន្ធធម្មជាតិមកពីប្រទេសឡាវ

ក្រុមជំនាញការធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន សូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះការគាំទ្រយ៉ាងសកម្មពីសំណាក់ស្ថាប័ន ជាង ១០០ មកពីស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល និងក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការនានាមកពីប្រទេសទន្លេមេគង្គក្រោម។ ការប្រឹងប្រែងរបស់អ្នកទាំងនោះក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មាន ការកំណត់វិសាលភាពនៃការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន និងការពិនិត្យឡើងវិញនូវរបាយការណ៍រីកចំរើនពិតជាមានសារៈសំខាន់ចំពោះភាពជោគជ័យនៃដំណើរការប៉ាន់ប្រមាណរយៈពេល ១៦ ខែ នេះ។

ពិសេសជាងនេះទៅទៀត ក្រុមជំនាញការធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថានក៏សូមសំដែងនូវអំណរគុណចំពោះការគាំទ្ររបស់គណៈកម្មាធិការជាតិទន្លេមេគង្គកម្ពុជា ឡាវ ថៃ និងវៀតណាមចំពោះការប្រឹងប្រែងក្នុងការសម្របសម្រួលការពិគ្រោះយោបល់ ហើយនិងអរគុណចំពោះកម្មវិធីបច្ចេកទេសរបស់លេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គចំពោះការផ្តល់ធនធាន និងព័ត៌មានដែលមានក្នុងលេខាធិការដ្ឋាន ដល់ក្រុមជំនាញការធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន។

ការថ្លែងអំណរគុណជាពិសេស ចំពោះកម្មវិធីគំនិតផ្តួចផ្តើមស្តីអំពីការអភិវឌ្ឍវារីអគ្គីសនីប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដែលដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការសម្របសម្រួលការងារប៉ាន់ប្រមាណនៅក្នុងលេខាធិការដ្ឋានទន្លេមេគង្គ និងក៏រិតគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ ព្រមទាំងជួយសម្របសម្រួលក្នុងដំណើរការជួបជាមួយនឹងភាគីផ្សេងៗទៀតដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ។

សេចក្តីសង្ខេប

ទន្លេមេគង្គ គឺទន្លេមួយដែលវែងបំផុតចុងក្រោយបង្អស់នៅលើភពផែនដី ដែលមិនទាន់មានការសាងសង់ទំនប់នៅតាមបណ្តោយភាគច្រើននៃទន្លេមេ។ ទន្លេមេគង្គ ក៏ជាទន្លេតែមួយគត់ ដែលមានទឹកហូរដោយសេរីចូលទៅក្នុងសមុទ្រ ដោយហូរកាត់តាមប្រទេសចំនួនប្រាំ ក្នុងចំណោមប្រទេសចំនួនប្រាំមួយ ដែលរួមមានសហភាពមីយ៉ាន់មា ប្រទេសឡាវ ថៃ កម្ពុជា និងវៀតណាម។ ប្រទេសចិន បានសាងសង់ទំនប់ចំនួនបួនដំបូងនៅក្នុងចំណោមគម្រោងវារីអគ្គិសនីទាំង ៨ ដែលចិនបានគ្រោងសាងសង់[១]។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០០៦ មក ចំណាប់អារម្មណ៍ក្នុងការសាងសង់វារីអគ្គិសនីក្នុងតាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោម មានការកើនឡើង ស្របពេលជាមួយនឹងកំណើនវិនិយោគវិស័យឯកជនក្នុងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថាមពល។ នៅតាមដៃទន្លេមេគង្គភាគច្រើនមានទំនប់ជាច្រើនដែលត្រូវបានសាងសង់រួច ឬក៏មានផែនការសាងសង់ ដែលក្នុងនោះមានគម្រោងចំនួន ៧១ ត្រូវគេរំពឹងថានឹងត្រូវសាងសង់ឡើងនៅត្រឹមឆ្នាំ២០៣០។ នៅក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មាន ២-៣ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ វិនិយោគិននិងក្រុមហ៊ុនសាងសង់ភាគច្រើនមកពីប្រទេសចិន ម៉ាឡេស៊ី ថៃ និងវៀតណាម បានដាក់សំណើគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍វារីអគ្គិសនីចំនួន ១២ នៅតាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេគេង្គក្រោម ដោយផ្អែកលើទស្សនទានអភិវឌ្ឍន៍ពីទសវត្សរ៍មុនៗ (សូមមើលគំនូសតាងទី១)[២]។ សំណើគម្រោងទាំងនោះ គឺជាការអភិវឌ្ឍដែលធំ និងមានសារៈសំខាន់បំផុត ដែលប្រទេសទន្លេមេគង្គក្រោមមិនធ្លាប់បានសាងសង់កន្លងមកនៅលើអាងទន្លេមេគង្គ។

គម្រោងតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គដែលបានស្នើឡើងចំនួន ១០ នឹងពាក់ព័ន្ធដល់ការសាងសង់ទំនប់កាត់ប្រព័ន្ធទន្លេទាំងមូល ដែលក្នុងនោះមានគម្រោងចំនួន ៨ ស្ថិតនៅក្នុងប្រទេសឡាវ។ គម្រោងចំនួន ២ ស្ថិតនៅតាមព្រំប្រទល់ឡាវ និងថៃ និងគម្រោងចំនួន ២ ទៀត ស្ថិតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ គម្រោងចំនួន ២ ដែលស្ថិតនៅជិតល្បាក់ខោនក្នុងប្រទេសឡាវ ជាគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅតាមផ្នែកខ្លះនៃទន្លេ (គម្រោងទំនប់ដន សាហុង)

---

[១] តាមព័ត៌មានថ្មីចុងក្រោយអោយដឹងថា គម្រោងសាងសង់ទំនប់ម៉េង សុង ដែលស្ថិតនៅខាងក្រោមគេបំផុតនៃគំរោងវារីអគ្គិសនីទាំង ៨ នៅតាមទន្លេមេគង្គលើប្រទេសចិន ត្រូវបានពន្យារពេលដោយមិនមានការកំណត់កាលបរិច្ឆេទការសាងសង់ជាក់លាក់ឡើយ។

[២] គម្រោង ១១ ក្នុងចំណោមគម្រោងវារីអគ្គិសនី ១២ នៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោម ផ្អែកលើការរៀបចំសិក្សាពីលទ្ធភាព នៅដំណាក់កាលដំបូង ដែលរៀបចំឡើងដោយលេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មការធិការទន្លេមេគង្គ ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៤ ហើយនិងយកតាមទស្សនទានពីមុនៗរបស់គម្រោងវារីអគ្គីសនីតាមដៃទន្លេមេគង្គ ដែលបានចាប់ផ្តើមក្នុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៦០។

និងជាគម្រោងបង្វែរទឹក (គម្រោងបង្វែរទឹក ថាខូ)។ នៅក្នុងខេត្តយូណាន ប្រទេសចិន មានទំនប់វារីអគ្គិសនីចំនួន ៨ ដែលបានលាតសន្ធឹងតាមដងទន្លេឡានឆាង ហើយទំនប់មួយចំនួនកំពុងធ្វើការសាងសង់ និងមួយចំនួនទៀតស្ថិតនៅជាគម្រោងសាងសង់។ នេះ គឺជាសេចក្តីសម្រេចរបស់ប្រទេសចិនក្នុងការអភិវឌ្ឍទន្លេមេគង្គ ក្នុងខេត្តយូណាន និងធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរនូវរបបធារទឹកតាមរដូវកាល ដែលបានកាត់បន្ថយការស្ទាក់ស្ទើរធ្លាប់មានពីមុនក្នុងការអនុវត្តគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ទន្លេមេគង្គបែបនេះ នៅតាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោម និងបានធ្វើឱ្យគម្រោងតាមទន្លេមេនឹងទទួលបានចំណេញច្រើន[៣]។ កត្តាអន្តរជាតិផ្សេងៗទៀត រួមមានការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ដែលផ្ទុយពីជម្រើសផលិតអគ្គិសនីដោយប្រើឥន្ធនៈផូស៊ីល និងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងកាត់បន្ថយការពឹងផ្អែកលើថាមពលដែលបានពីការនាំចូល និងការកើនឡើងនូវភាពសម្បូរបែបនៃការផ្គត់ផ្គង់ បានធ្វើឱ្យថាមពលនឹងទទួលបានពីវារីអគ្គិសនី ក្លាយចំណាប់អារម្មណ៍របស់ប្រទេសនៅទន្លេមេគង្គក្រោម។

គំនូសតាងទី១: គម្រោងវារីអគ្គីសនីនៅតាមទន្លេមេ ដែលបានស្នើឡើងនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោម និងខេត្ត យូណាន ប្រទេសចិន

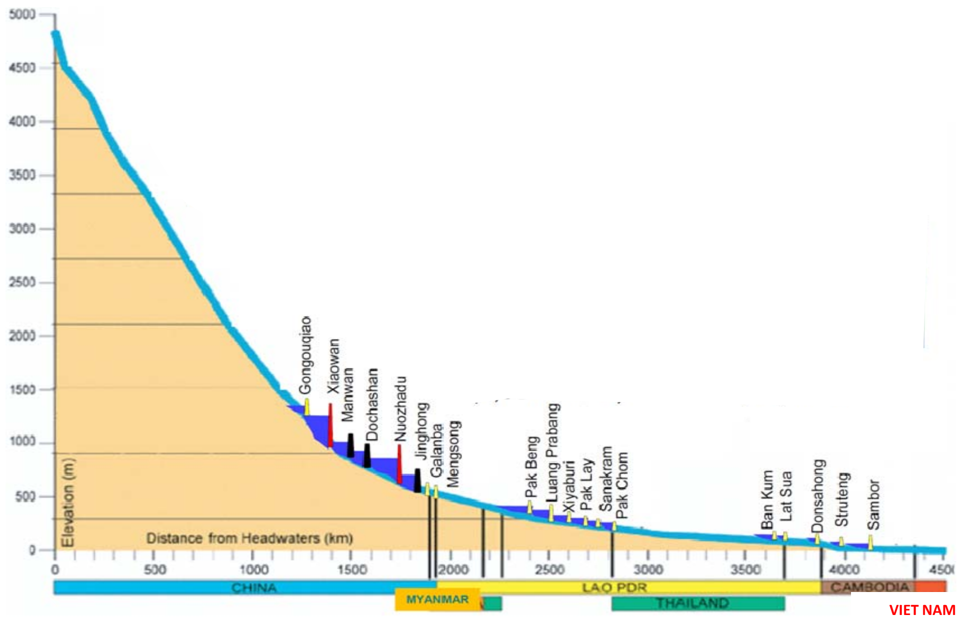

[៣] អាងស្តុកទឹកក្នុងប្រទេសចិន អាចរក្សាទឹកនៅរដូវវស្សា ហើយបង្ហូរទឹកចេញនៅរដូវប្រាំង ដោយផ្តល់របាយធារទឹកប្រចាំ ឆ្នាំមានលក្ខណៈដូចគ្នា សម្រាប់ប្រតិបត្តិការវារីអគ្គីសនីនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោម។

រដ្ឋាភិបាលប្រទេសឡាវ និងរដ្ឋាបាលកម្ពុជាបាន និងកំពុងធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញ នូវសំណើគម្រោងសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេទាំងនេះ ជាពិសេសដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានគម្រោងមួយៗ។ ប្រទេសឡាវបានរៀបចំសិក្សាពីផលចំណេញខ្ពស់បំផុតពីគម្រោងតាមដងទន្លេមេគង្គនេះ សម្រាប់តំបន់ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារគម្រោងទំនប់ចំនួន ៦ នៅតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គខាងលើទីក្រុងវៀងច័ន្ទ។ ក្រៅពីការពិចារណារបស់ខ្លួនក្នុង ដំណើរការរៀបចំផែនការផ្អែអាងទន្លេថ្នាក់តំបន់របស់គណៈកម្មាការទន្លេមេគង្គ គម្រោងទាំងនេះបានដំណើរការទៅមុខ ដោយពុំមានគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ទីតាំង ឬអភិវឌ្ឍន៍រួមសម្រាប់ទន្លេនេះទេ ទាំងកំរិតប្រទេសនីមួយៗ ឬទាំងថ្នាក់តំបន់[៤]។ ចំពោះអវត្តមានរបស់ក្របខ័ណ្ឌណែនាំនេះ ស្ថាប័នបរិស្ថាន និងថាមពលជាតិកំពុងប្រើប្រាស់នីតិវិធី និងស្តង់ដារត្រួតពិនិត្យគម្រោងជាក់លាក់ ដែលរួមមានការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថានមុនពេលធ្វើសេចក្តីសម្រេចថ្នាក់ជាតិលើករណីនីមួយៗ។

នៅថ្នាក់តំបន់ ប្រទេសតាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោមបានអនុម័តលើកិច្ចព្រមព្រៀងមួយ ដែលចិតក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងទន្លេមេគង្គ ដោយទាមទារឱ្យប្រទេសទាំងនោះជូនដំណឹងដល់ប្រទេសជិតខាង ទាក់ទងនឹងគម្រោងស្នើឡើងតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ នៅពេលមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ ហើយបន្ទាប់មកទៀតធ្វើការប្រឹក្សា និងសម្រេចកិច្ចព្រមព្រៀមថាតើគួរតែបន្តគម្រោង ឬអត់ ហើយប្រសិនបើបន្តដំណើរការ គួរប្រើប្រាស់លក្ខខណ្ឌបែបណា។ នីតិវិធីជូនដំណឹងពេញលេញ ការពិគ្រោះយោបល់ជាមុន និងកិច្ចព្រមព្រៀង គឺបានលើកឡើងដំបូងកាលពីថ្ងៃទី២២ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១០ ដោយមានការជូនដំណឹងជាផ្លូវការពីប្រទេសឡាវ ទាក់ទងនឹងការស្នើឡើងនូវគម្រោងតាមដងទន្លេមេដែលមានឈ្មោះថាសាយ៉ា ឬរី។ សំណើគម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេមួយនេះនឹងក្លាយជាការសាកល្បងមួយដ៏សំខាន់ចំពោះនីតិវិធីជូនដំណឹង ការពិគ្រោះយោបល់ជាមុន និងការព្រមព្រៀងនិងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការថ្នាក់តំបន់ ក្នុងការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងទន្លេមេគង្គ ឆ្នាំ១៩៩៥។

ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន

នេះហាក់ដូចជាការរីកចំរើនយ៉ាងឆាប់រហ័ស ដែលគម្រោងស្នើសុំជាច្រើនធ្វើឡើងក្នុងពេលដំណាលគ្នា និងនៅលើទន្លេតែមួយ ដែលជាហេតុនាំឱ្យប្រទេសទាំងអស់ក្នុងអាងទន្លេមេគង្គក្រោម ធ្វើការអំពាវនាវឱ្យមានការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពី ផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន សម្រាប់គម្រោងទាំង ១២ ក្រោមក្របខ័ណ្ឌកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរបស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ។ ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន

[៤] ផែនការអភិវឌ្ឍន៍អាងរបស់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ បង្ហាញពីដំណើរការចាប់ផ្តើមដ៏សំខាន់ ក្នុងការសម្របសម្រួលលើការ ធ្វើផែនការថ្នាក់តំបន់នាឆ្នាំថ្មីៗនេះ។

ផ្តោតលើបញ្ហាយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលមានលក្ខណៈទូលំទូលាយ ហើយជាទូទៅពាក់ព័ន្ធលើការងារគម្រោងលើសពីមួយ។ ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន (Strategic Environmental Assessment, SEA)អនុវត្តជំហានប្រហាក់ប្រហែលគ្នា នឹងការប៉ាន់ប្រមាណផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន (Environmental Impact Assessments, EIAs) ប៉ុន្តែមានវិសាលភាព ពេលវេលា ទីកន្លែង និងប្រធានបទទូលំទូលាយជាង។

ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន គឺជាឧបករណ៍មួយសំរាប់ការត្រួតពិនិត្យបញ្ហាជាយុទ្ធសាស្ត្រចម្បងៗ ដែលត្រូវធ្វើការដោះស្រាយ និងធ្វើការសម្រេចចិត្តមុនពេលមានការសម្រេចចិត្តជាក់លាក់ទាក់ទងនឹងគម្រោងក្រុមហ៊ុនអភិវឌ្ឍន៍ស្នើឡើង។ ក្នុងករណីនេះ ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ដែលបានសម្របសម្រួលដោយគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ ត្រូវបានស្នើឱ្យធ្វើឡើងដើម្បីផ្តល់ការយល់ដឹងអំពីបញ្ហាពាក់ព័ន្ធរបស់ការអភិវឌ្ឍវារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ និងផ្តល់អនុសាសន៍ពីមធ្យោបាយល្អបំផុតបើគម្រោងត្រូវអនុវត្តបន្ត។ លើសពីនេះ ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងចូលរួមចំណែកដល់ដំណើរការនៃនីតិវិធីជូនដំណឹង ការពិគ្រោះយោបល់ជាមុន និងការព្រមព្រៀង ដើម្បីពង្រឹងបន្ថែមដល់ការរៀបចំផែនការអភិវឌ្ឍន៍នៅទូទាំងអាងទន្លេមេគង្គ និងជាចុងក្រោយ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការសម្រេចចិត្តថ្នាក់ជាតិទាក់ទងនឹងសំណើគម្រោងតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ។

ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើសំណើគម្រោងដែលស្ថិតក្នុងតំបន់វារីអេកូឡូស៊ី ដោយមានលក្ខណៈដាច់ដោយឡែកក្នុងទីតាំងចំនួន ៣ និងធ្វើការវាយតម្លៃគម្រោងទាំងនោះជាក្រុមផ្សេងៗគ្នាចំនួន ៥: ទី(១) រាល់ទំនប់តាមដងទន្លេមេក្នុងអាងមេគង្គក្រោម ដែលបានស្នើឡើងទាំងអស់ ទី(២) គម្រោងប៉ែកខាងលើរបស់ប្រទេសឡាវចំនួន ៦គម្រោង ដែលស្ថិតនៅប៉ែកខាងលើទីក្រុងវៀងច័ន្ទ ទី(៣) គម្រោងប៉ែកកណ្តាលប្រទេសឡាវចំនួន ២ ដែលនៅខាងលើ និងខាងក្រោមខេត្តប៉ាកសេ (គម្រោងវារីអគ្គិសនី បាន គួម និងគម្រោងវារីអគ្គិសនី ឡាត សួ) ទី(៤) គម្រោងតូចៗចំនួន ២ ដែលស្ថិតនៅផ្នែកខាងក្រោមនៃល្បាក់ខោន (គម្រោងវារីអគ្គិសនី ដូន សាហុង និងគម្រោងបង្វែរទឹក ថា ខូ) និងទី(៥) គម្រោងរបស់ប្រទេសកម្ពុជាចំនួន ២ ដែលស្ថិតនៅប៉ែកខាងលើនៃខេត្តក្រចេះ (គម្រោងវារីអគ្គិសនីស្ទឹងត្រែង និងសំបូរ)។

ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្របានធ្វើឡើងជា ៤ដំណាក់កាល ក្នុងរយៈពេល ១៦ខែ ដោយគិតចាប់ពីខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៩ (១) ដំណាក់កាលវាយតម្លៃពីវិសាលភាព ក្នុងការកំណត់បញ្ហាជាយុទ្ធសាស្ត្រដ៏សំខាន់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការអភិវឌ្ឍទន្លេមេគង្គ (២) ការវាយតម្លៃជាមូលដ្ឋាន ដើម្បីធ្វើការពិពណ៌នាពីនិន្នាការនៃបញ្ហាទាំងនោះកាលពីមុន និងការព្យាករណ៍ទុករហូតឆ្នាំ២០៣០ ដោយមិនមានវារីអគ្គិសនីតាមដងទន្លេមេ (៣)

ការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់នៃឥទ្ធិពលរបស់វារីអគ្គិសនីតាមដងទន្លេមេទៅលើនិន្នាការទាំងនោះ និង (៤) ដំណាក់កាលកំណត់ពីមធ្យោបាយជៀសវាង និងកាត់បន្ថយហានិភ័យ និងលើកកម្ពស់ផលប្រយោជន៍នៃការអភិវឌ្ឍនេះ។ ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្របានធ្វើការប្រឹក្សាយោបល់យ៉ាងទូលំទូលាយ ដោយមាន ការចូលរួមពីស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធចំនួន ៦០ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលចំនួន ៤០ និងអង្គការ អភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិចំនួន ២០ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំ និងសិក្ខាសាលាផ្សេងៗ។ ដំណើរការវាយតម្លៃបរិស្ថានជា យុទ្ធសាស្ត្រនេះ ក៏មានការចូលរួមពីប្រទេសចិន តាមរយៈគណៈកម្មការសិក្សាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីជាន់ខ្ពស់សម្រាប់ទន្លេអន្តរជាតិផងដែរ។

គំនិតយោបល់ និងមតិផ្សេងៗ ដែលបានលើកឡើងក្នុងពេលប្រឹក្សាយោបល់ បានជួយណែនាំ និងកំណត់ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ នៅគ្រប់ដំណាក់កាលវាយតម្លៃទាំងអស់។ ក្នុងរបាយការណ៍នេះ ក្រុមវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្របានធ្វើការសំយោគ និងវិភាគគំនិតយោបល់ និងព័ត៌មាន ដែលបានពីអ្នកឯកទេសរបស់រដ្ឋាភិបាល ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងសហគមន៍មិនមែនរដ្ឋាភិបាល។ នៅពេលមានការខ្វែងគំនិតគ្នា ចំពោះគំនិតយោបល់ដែលនៅមានទាក់ទងនឹងបញ្ហាសំខាន់ៗ ដូចជាការខាតបង់ និងអត្ថប្រយោជន៍ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរបស់សំណើគម្រោងតាមដងទន្លេមេ ក្រុមវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រធ្វើការសន្និដ្ឋានផ្ទាល់ ដោយផ្អែកលើភស្តុតាងជាមូលដ្ឋាន។

យ៉ាងណាមិញ បញ្ហាសំខាន់ៗមួយចំនួន ដែលបានលើកឡើងដោយអ្នកពាក់ព័ន្ធ គឺហួសពីវិសាលភាពនៃការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការត្រួតពិនិត្យឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ។ បញ្ហាទាំងនោះតម្រូវឱ្យមានការសិក្សាស្រាវជ្រាវឱ្យបានទូលំទូលាយបន្ថែមទៀត។ ឧទាហរណ៍ ការព្យាករណ៍ពីតម្រូវការថាមពលក្នុងប្រទេសនីមួយៗ និងនៅថ្នាក់តំបន់ (គំនូសតាងទី២) បាននាំឱ្យមានការពិភាក្សា និងភាពខ្វែងគំនិតយ៉ាងច្រើន ដូចជាករណីនៃតម្រូវការថាមពលថ្នាក់ជាតិនាពេលអនាគតក្នុងប្រទេសវៀតណាម ការប៉ាន់ស្មានដែលធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើករណីសិក្សារបស់កម្មវិធីអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គរបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ស្តីអំពីថាមពលនាពេលអនាគតត្រូវការចំនួន ៩៤% នៃការប៉ាន់ស្មានផ្លូវការរបស់រដ្ឋាភិបាល ហើយកង្វះខាតនេះ គឺស្មើនឹង ៣,៥ ដងច្រើនជាងការផលិតថាមពលប្រចាំឆ្នាំពី គម្រោងសាងសង់វារីអគ្គិសនីតាមដងទន្លេទាំង១២[៥]។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរ បញ្ហាស្តីពីជម្រើស គឺជាកត្តាមួយយ៉ាងសំខាន់ដែលបានលើកមកពិភាក្សាជាមួយនឹងជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធ ប៉ុន្តែបញ្ហានេះតម្រូវឱ្យក្រុមបំពេញការងារបន្ថែមច្រើនទៀត។ ក្នុងករណីបែបនេះ ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន បានធ្វើការរាយការណ៍តួលេខ និងប្រភពផ្លូវការចុងក្រោយទាក់ទងនឹងព័ត៌មាន

[៥] ការព្យាកររបស់អ្នកជំនាញ IRM នៅឆ្នាំ២០០៨ បោះពុម្ពផ្សាយឡើងវិញនៅឆ្នាំ២០០៩ ក្នុងរបាយការណ៍របស់ ធនាគារអភិវឌ្ឍអាស៊ី "ការបង្កើតថាមពលនាពេលអនាគតប្រកបដោយនិរន្តរភាព មហាអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គ ឆ្នាំ២០០៩"។

អំពីទិដ្ឋភាពទូទៅនៃស្ថានភាព ហើយធ្វើការបង្វែរចំណាប់អារម្មណ៍ទៅរកភាពមិនប្រាកដប្រជា ដែលនៅមាន និងស្វែងរកបញ្ហាជាអាទិភាពសម្រាប់ការវិភាគលម្អិតបន្ថែម។

តំនូសតាងទី២: ការព្យាករណ៍តម្រូវការថ្នាក់តំបន់នៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម រហូតដល់ឆ្នាំ២០២៥ - ការប្រៀបធៀបការព្យាករជាផ្លូវការរបស់រដ្ឋាភិបាល និងការព្យាករណ៍តាមរយៈការសិក្សាពីថាមពលនា ពេលអនាគតរបស់មហាអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គដែលអនុវត្តដោយធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (ADB GMS)

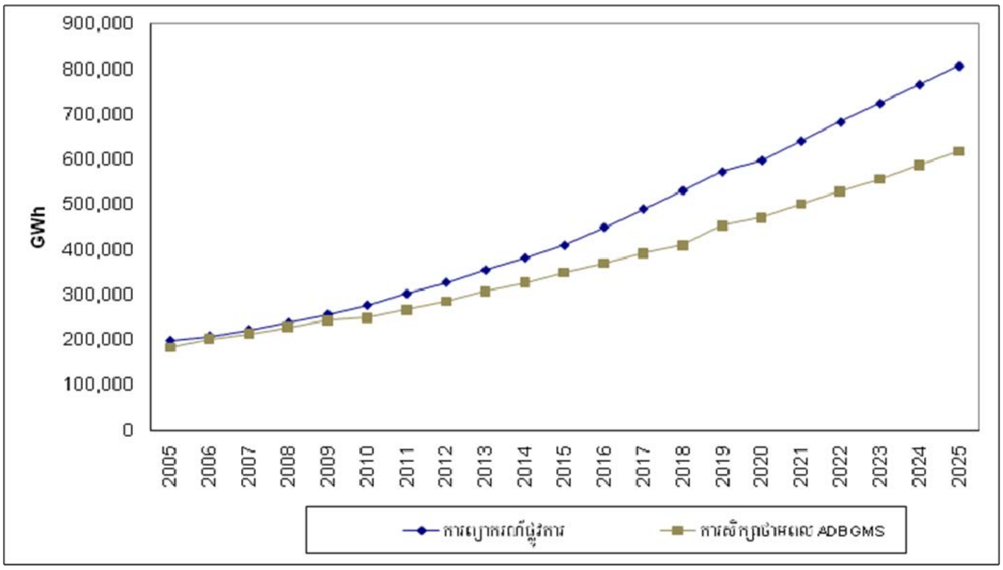

លទ្ធផលរកឃើញដោយការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន

ការវាយតម្លៃជាមូលដ្ឋាន និងការប៉ាន់ប្រមាណអំពីផលប៉ះពាល់បានលើកឡើងថា ៩៦% នៃតម្រូវការថាមពលរហូតដល់ឆ្នាំ២០២៥ គឺមកពីប្រទេសថៃ និងប្រទេសវៀតណាម ហើយប្រទេសទាំង ២ នេះមានគោលដៅទិញថាមពលប្រមាណ ៩០% នៃថាមពល ដែលបានបង្កើតឡើងដោយគម្រោងតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ។ ប្រសិនបើប្រទេសថៃ និងប្រទេសវៀតណាម សម្រេចចិត្តថាមិនទិញថាមពលមកពីទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គនោះ គម្រោងទាំងអស់ដែលបានរៀបចំឡើងសម្រាប់ការនាំចេញហាក់ដូចជាមិនអាចដំណើរការទៅមុខបានឡើយ។

លទ្ធផលរកឃើញសំខាន់ៗពីការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ដូចដែលសង្ខេបជូនខាងក្រោម យោងតាមអ្វីដែលអ្នកពាក់ព័ន្ធមកពីស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នមិនមែនរដ្ឋាភិបាលកំណត់ថាជា "បញ្ហាយុទ្ធសាស្ត្រ ចម្បងៗ" ពាក់ព័ន្ធនឹងការអភិវឌ្ឍតាមដងទន្លេមេគង្គ។ បញ្ហាទាំងនេះត្រូវបានកំណត់ឡើងដោយសមាជិកចូលរួមថ្នាក់ជាតិរាប់រយនាក់នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំថ្នាក់តំបន់ កិច្ចប្រជុំតុមូល និងសិក្ខាសាលាថ្នាក់តំបន់។ គំនិតយោបល់ទាំងនោះ រួមមាន:

- សន្តិសុខ និងការផលិតថាមពល រួមមានប្រាក់ចំណូល ការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម និងការវិនិយោគបរទេស
- ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ
- ភាពត្រឹមត្រូវ និងភាពសម្បូរបែបនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដែលរួមមានភាពមិនទៀតទាត់របស់វារីជាតិជីគោក និងធារាសាស្ត្រ ព្រមទាំងការហូរច្រោះនូវសារធាតុចិញ្ចឹម
- វិស័យជលផល និងសន្តិសុខស្បៀង (រួមទាំងវិស័យកសិកម្ម)
- ប្រព័ន្ធសង្គម ជីវភាពរស់នៅ និងវប្បធម៌នៃការរស់នៅរបស់សហគមន៍ទទួលរងផលប៉ះពាល់។

ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ពិចារណាលើផលប៉ះពាល់ជាក់លាក់ (វិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាន) របស់គម្រោងទំនប់តាមទន្លេមេដែលបានស្នើឡើង។ ផលប៉ះពាល់ទាំងនោះ គឺបន្ថែមទៅលើផលប៉ះពាល់របស់គម្រោងវារីអគ្គិសនីធំៗចំនួន ៤១ ដែលត្រូវធ្វើនៅតាមដងទន្លេមេគង្គនៅត្រឹមឆ្នាំ ២០១៥ គម្រោងវារីអគ្គិសនីដោយមានអាងស្តុកទឹកចំនួន ៨ នៅអាងទន្លេមេគង្គលើក្នុងប្រទេសចិន ក៏ដូចជាផលប៉ះពាល់នៃសំពាធផ្សេងៗដែលមិនមែនបង្កឡើងដោយទំនប់មកលើប្រព័ន្ធធនធានធម្មជាតិរបស់ទន្លេមេគង្គ[៦]។

ការផលិតថាមពល និងសន្តិសុខ

អំឡុងពេល ២ទៅ៣ ទសវត្សរ៍កន្លងទៅនេះ តំបន់ទន្លេមេគង្គមានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងខ្លាំង។ ចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៩៣ ដល់ឆ្នាំ ២០០៥ កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងតម្រូវការអគ្គិសនីបានកើនឡើងនូវអត្រាប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យម ៨% ដែលជាអត្រាមួយខ្ពស់បំផុតក្នុងពិភពលោកក្នុងអំឡុងពេលមួយ។ ទន្ទឹមនឹងអត្រាកំណើនតម្រូវការអគ្គិសនី

[៦] ការព្យាករផ្លូវការឆ្លុះបញ្ចាំងពីការអភិវឌ្ឍថាមពលថ្នាក់ជាតិ។ គម្រោងធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី (RETA 6440) ដែលកំពុងអនុវត្តមានលក្ខណៈស៊ីសង្វាក់គ្នាជាមួយនឹងការព្យាករជាផ្លូវការរបស់រដ្ឋាភិបាល ដូចមានបង្ហាញក្នុងគំនូសតាងនេះ។

ក្នុងតំបន់ទន្លេមេគង្គមានអត្រាខ្ពស់ កំណើនតម្រូវការអគ្គិសនីនេះបាន និងកំពុងកើនឡើងពីកម្រិតទាបមួយក្នុងមនុស្សម្នាក់[៧]។

គេរំពឹងថាតម្រូវការថាមពលអគ្គិសនីនឹងកើនឡើងប្រមាណ ៦ ទៅ ៧% ជារៀងរាល់ឆ្នាំរហូតដល់ឆ្នាំ២០២៥។ កំណើនតម្រូវការថាមពលនេះ ស្របពេលជាមួយនឹងកំណើនសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចនានានៅតំបន់អាងទន្លេមេគង្គ និងកំណើនប្រជាជន។ ប្រទេសវៀតណាម និងថៃ កំពុងបង្កើនចំនួនបង្គោលខ្សែភ្លើងបន្ថែមទៀតដើម្បីបំពេញតាមតម្រូវការនេះ ហើយកម្ពុជា និងឡាវ កំពុងរាយបណ្តាញអគ្គិសនីថ្នាក់ជាតិ ដោយតភ្ជាប់គ្នាទៅវិញទៅមកជាបន្តបន្ទាប់ (សូមមើលគំនូសតាងទី២)។ ក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ថាមពលអគ្គិសនីថ្នាក់ជាតិ រដ្ឋាភិបាលជ្រើសយកជម្រើសមួយចំនួន រួមមានថាមពលវារីអគ្គិសនី ថាមពលនុយក្លេអ៊ែរ ថាមពលអគ្គិសនីដើរដោយកំដៅ និងការគ្រប់គ្រងតម្រូវការរបស់អ្នកប្រើប្រាស់។

ក្នុងមហាអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គ មានសក្តានុពលវារីអគ្គិសនីធំធេង ដោយមានលទ្ធផលផ្តល់ថាមពលអគ្គិសនីតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសពី ១៧៦.៣៥០ ទៅ ២៥០.០០០ មេហ្គាវ៉ាត់។ ប្រទេសតាមអាងទន្លេមេគង្គទាំង ៤ រួមមានប្រទេស កម្ពុជា ឡាវ ថៃ និងវៀតណាម មានសក្តានុពលវារីអគ្គិសនីថ្នាក់ជាតិប្រមាណពី ៥០.០០០ ទៅ ៦៤.៧៥០ មេហ្គាវ៉ាត់ ដែលក្នុងនោះ ថាមពលអគ្គិសនីប្រមាណ ៣០.០០០ មេហ្គាវ៉ាត់ បានមកពីអាងទន្លេមេគង្គក្រោម ដែលរួមមានថាមពលអគ្គិសនីប្រមាណ ១៤.៦៩៧ មេហ្គាវ៉ាត់ បានមកពីគម្រោងការតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ។ បើយើងរាប់បញ្ចូលទាំងទន្លេមេគង្គលើ ក្នុងខេត្តយូណានទៀតនោះ អាងទន្លេមេគង្គទាំងមូលមានសក្តានុពលផលិតវារីអគ្គីសនីបានប្រមាណ ៥៣.០០០ មេហ្គាវ៉ាត់។

យោងតាមគម្រោងប្លង់ថ្មីៗ ទំនប់តាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គក្រោមចំនួន ១២ អាចផលិតថាមពលអគ្គិសនីដល់ទៅ ១៤.៦៩៧ មេហ្គាវ៉ាត់ ឬប្រមាណ ២៣ ទៅ ២៨% នៃសក្តានុពលវារីអគ្គិសនីថ្នាក់ជាតិរបស់ប្រទេសនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោមទាំងបួន ហើយថាមពលអគ្គិសនីមានប្រមាណ ៥ ទៅ ៨% នៃសក្តានុពលវារីអគ្គិសនីសរុបក្នុងមហាអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គ។ និន្នាការថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់តំបន់ច្បាស់លាស់ចំនួន ៣ ដែលគាំទ្រដល់ការពង្រីកការចែកចាយថាមពលវារីអគ្គិសនីដល់វិស័យថាមពលរបស់មហាអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គ : (១) បង្កើនកិច្ចសហប្រតិបត្តិការថ្នាក់តំបន់ពាណិជ្ជកម្ម និងការរៀបចំផែនការ (២) គោលបំណងយ៉ាងមុះមុតរបស់ជាតិក្នុងការពង្រីកប្រភពថាមពល និងកាត់បន្ថយការពឹងផ្អែកលើថាមពលបម្រុងឥន្ធនៈផូស៊ីលកម្រ និងមានតិចតួច និង (៣) និន្នាការអន្តរជាតិ ក្នុងការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់សម្រាប់វិស័យថាមពលនេះ។

ប្រសិនប្រើទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមដងទន្លេមេទាំង ១២ ត្រូវបានសាងសង់ទាំងអស់ នោះគម្រោងទាំងនេះនឹងនាំមកនូវកំណើនថាមពលដែលផលិតបានប្រកបដោយចីរភាព និងសមត្ថភាពផលិតថាមពលអគ្គិសនីក្នុង

[៧] ត្រឹមឆ្នាំ ២០០៨ ការប្រើប្រាស់អគ្គិសនី ក្នុងមហាអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គ គឺ ៩៤០ គីឡូវ៉ាត់ ក្នុងមនុស្សម្នាក់ៗ ក្នុងមួយឆ្នាំ ដែលប្រហែលជា ២ភាគ៣ នៃប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍គិតជាមធ្យម។

តំបន់។ ការព្យាករពីតម្រូវការអគ្គិសនីសម្រាប់ប្រទេសនៅខាងក្រោមអាងទន្លេមេគង្គក្នុងឆ្នាំ ២០២៥ មានបរិមាណសរុបប្រមាណ ១៣០.៣៦៦ មេហ្គាវ៉ាត់។ ទំនប់តាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោមទាំងនេះ បង្ហាញពីសមត្ថភាពផ្តល់ថាមពលប្រមាណ ១១% នៃសមត្ថភាពផ្តល់ថាមពលដែលបានសាងសង់បន្ថែមនៅអាងទន្លេមេគង្គ[៨] ដែលត្រូវការរវាងឆ្នាំ២០១០ និងឆ្នាំ២០២៥។ ប្រសិនបើមិនមានគម្រោងតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គចំនួន ២ របស់ប្រទេសកម្ពុជាទេនោះ ភាគរយនេះនឹងធ្លាក់ចុះមកនៅត្រឹម ៩% និងនៅសល់ត្រឹម ៧% ប្រសិនបើមានតែគម្រោងនៅតំបន់ល្បាក់ទឹកភាគខាងលើប្រទេសឡាវ (ប៉ាក បេង រហូតដល់ ប៉ាក ចុម) នៅបន្តសាងសង់។

តារាងទី១: ការព្យាករតម្រូវការថាមពលថ្នាក់ជាតិ សម្រាប់ប្រទេសនៅតាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោមត្រឹមឆ្នាំ ២០២៥

	កម្ពុជា	ឡាវ	ថៃ	វៀតណាម	សរុប/ថ្នាក់តំបន់
តម្រូវការអគ្គិសនី (មេហ្គាវ៉ាត់)	២.៤០១	២.៦៩៦	៥៣.៨២៤	៧២.៤៤៥	***១៣០.៣៦៦***
តម្រូវការថាមពលថ្នាក់ជាតិ (ជីហ្គាវ៉ាត់/ឆ្នាំ)	១៤.៣០២	១៦.០៦០	៣៣៩.៤៧៩	៤៥០.៦១៨	***៨២០.៤៥៨***
ថាមពលប្រចាំឆ្នាំគិតជាមធ្យមបានមកពីទំនប់តាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម (ជីហ្គាវ៉ាត់/ឆ្នាំ)	១៩.៧៤០	៤៦.០៥៤	-	-	***៦៥.៧៩៤***
បំណែងចែកថាមពលវារីអគ្គិសនី ដែលបានមកពីទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម គិតជាភាគរយចំពោះតម្រូវការថ្នាក់ជាតិ *	១៣,៨%	២៨,៧%	១១,៦ %	៤,៤ %	***៨,៣ %***
បំណែងចែកថាមពលវារីអគ្គិសនី ដែលបានមកពីទន្លេមេរបស់អាងទន្លេមេគង្គក្រោម គិតជាភាគរយចំពោះតម្រូវការអគ្គិសនីថ្នាក់ជាតិ					***១១,៣ %***

* គេប៉ាន់ស្មានថា ការផលិតថាមពលប្រមាណ ៩០% នៃការផលិតថាមពលអគ្គិសនីនៅតាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម គឺសម្រាប់នាំចេញទៅប្រទេសថៃ និងវៀតណាម ហើយថាមពលអគ្គិសនីប្រមាណ១០% សម្រាប់តម្រូវការក្នុងស្រុក

ទំនប់វារីអគ្គិសនីទាំង ១២ តាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ បង្ហាញពីតម្រូវការថាមពលអគ្គិសនីប្រមាណ ៦ ទៅ ៨% នៃតម្រូវការថាមពលអគ្គិសនីរបស់អាងទន្លេមេគង្គក្រោម ដែលបានធ្វើការព្យាករទុកសម្រាប់ឆ្នាំ

[៨] សមត្ថភាពផ្តល់ថាមពល គិតជា វ៉ាត់ ឬចម្រុះ គឺជាសមត្ថភាពផលិតថាមពលជាអគ្គិសនី ដែលបានកំណត់ នៃមាស៊ីនផលិតថាមពល

២០២៥ ស្មើនឹងអត្រាកំណើនតម្រូវការថាមពលនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោមដែលបានរំពឹងទុកក្នុង១ឆ្នាំ រវាងឆ្នាំ ២០១៥ ដល់ឆ្នាំ២០២៥។ ការព្យាករជាផ្លូវការសម្រាប់ ឆ្នាំ ២០២៥ បានប៉ាន់ប្រមាណថា តម្រូវការថាមពលថ្នាក់តំបន់នៅអាងទន្លេ មេគង្គក្រោមមានប្រមាណ ៨២០ តេរ៉ាវ៉ាត់ក្នុងមួយឆ្នាំ ហើយក្នុងនោះគម្រោងតាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម អាចផ្គត់ផ្គង់ដោយធ្វើការប្រកួតប្រជែងបានចំនួន ៦៥ តេរ៉ាវ៉ាត់ក្នុងមួយឆ្នាំ ជាមួយនឹងមធ្យោបាយផ្សេងៗ នៃការផលិតថាមពលនៅក្នុងទីផ្សារនាំចេញ។ ការនាំចេញថាមពលអគ្គិសនីសរុបទៅកាន់ប្រទេសថៃ និងវៀតណាម ដែលទទួលបានពីគម្រោងតាមដងទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោមមានប្រមាណ ៥៣ តេរ៉ាវ៉ាត់ ក្នុងមួយឆ្នាំ (ថាមពលអគ្គិសនីប្រមាណ ២ ភាគ ៣ ទទួលបានពីប្រទេសឡាវ និង ១ ភាគ ៣ ទទួលបានពីប្រទេសកម្ពុជា) ពីព្រោះថាមពលមួយចំនួនត្រូវប្រើប្រាស់ក្នុងប្រទេសម្ចាស់គម្រោង។ ប្រសិនបើគម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេបានអនុវត្តបន្ត នោះគម្រោងទាំងនេះអាចបំពេញតាមតម្រូវការប្រមាណ ៤,៤% នៃតម្រូវការថាមពលថ្នាក់ជាតិនៅប្រទេសវៀតណាម តម្រូវការថាមពលប្រមាណ ១១,៦% នៃតម្រូវការថាមពលនេះក្នុងប្រទេសថៃ តម្រូវការថាមពលប្រមាណ ១៣,៨% នៃតម្រូវការក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងតម្រូវការថាមពល ២៨,៧% នៃតម្រូវការថាមពលក្នុងប្រទេសឡាវ នៅត្រឹមឆ្នាំ ២០២៥ (តារាងទី១)[៩]។

នាពេលបច្ចុប្បន្ន អ៊ីដ្រូកាបួ (ឧទាហរណ៍ ធ្យូងថ្ម ឧស្ម័នធម្មជាតិ និងប្រេង) គ្របដណ្តប់ការផលិតថាមពល (ប្រហែល ៨៥%) ប៉ុន្តែវារីអគ្គិសនីនឹងបន្តដើរតួនាទីជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់មួយ ក្នុងល្បាយផ្គត់ផ្គង់ថាមពលនាពេលអនាគត ដោយមានទាំងថាមពលកកើតឡើងវិញ ការគ្រប់គ្រងតម្រូវការរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ និងប្រសិទ្ធភាពថាមពល ដែលបន្ថែមលើការបង្កើនការផលិតថាមពលតាមបែបធម្មជាតិ។

ប្រទេសឡាវបានទទួលផលប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើនបំផុតពីថាមពលទាំងអស់ ដោយបានចូលរួមដោយផ្ទាល់ជាមួយនឹងគម្រោងវារីអគ្គីសនីនៅតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ។ ប្រទេសឡាវនឹងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីថាមពលនេះ ច្រើនជាង ៧០% នៃអត្ថប្រយោជន៍ថាមពលសរុបរួមមានប្រាក់ចំណូល និងមិនបាច់ចំណាយលើថាមពលកំដៅ។ ចំណែកប្រទេសកម្ពុជា និងថៃ នឹងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីថាមពលនេះប្រមាណ ១១-១២% ហើយប្រទេសវៀតណាម នឹងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ប្រមាណ ៥% នៃអត្ថប្រយោជន៍ថាមពលសរុប។ នៅរយៈពេលមធ្យម ប្រសិនបើមិនមានគម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមដងទន្លេមេ ក៏ប្រទេសឡាវនៅតែមានសក្តានុពលវារីអគ្គិសនីគ្រប់គ្រាន់ពីប្រភពទឹកទន្លេមេគង្គ ដើម្បីបន្តបង្កើតប្រាក់ចំណូលពីការនាំចេញទៅតាមបំណង និងជំរុញដល់ការវិនិយោគក្នុងសេដ្ឋកិច្ចដែលកំពុងតែមានសន្ទុះរបស់ខ្លួនផងដែរ។

ក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃការផ្គតផ្គត់ថាមពលដែលមានតម្លៃថោក គម្រោងតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ គឺពិតជាសំខាន់ខ្លាំងណាស់សម្រាប់វិស័យថាមពលរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជាពិសេសក្នុងរយៈពេលយូរអង្វែង នៅពេលដែលទំនប់វារីអគ្គិសនីទាំងនេះបង្វែរមកក្រោមសមត្ថកិច្ចថ្នាក់ជាតិ។ នាពេលបច្ចុប្បន្ន តម្រូវការអគ្គិសនី

[៩] សន្និដ្ឋានថាតម្រូវការថាមពលប្រមាណ៩០% ត្រូវនាំចេញទៅប្រទេសថៃ និងវៀតណាម។

ថ្នាក់ជាតិរបស់កម្ពុជាមានការពឹងផ្អែកស្ទើរតែទាំងស្រុងលើឥន្ធនៈផូស៊ីលនាំចូល ហើយជម្រើសសម្រាប់បំពេញតម្រូវការថាមពលថ្នាក់ជាតិ ក៏មានតិចតួចបំផុត។ សក្តានុពលតាមដៃទន្លេរបស់កម្ពុជា មានកម្រិតទាបជាងដៃទន្លេក្នុងប្រទេសឡាវ។ នៅក្នុងរយៈពេលមធ្យម កម្ពុជាមានការបញ្ជាក់ថាតំបន់នៅក្នុងសមុទ្រមានកម្រិតមធ្យមនៃរ៉ែឥន្ធនៈផូស៊ីល[10]។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ពុំមានការប៉ាន់ស្មានជាផ្លូវការណាមួយពីចំនួនពិតប្រាកដ ឬចំនួនដែលអាចទាញយកបាននោះនៅឡើយ។ ក្នុងពេលមានការយល់ឃើញថា ធនធានប្រេងនេះមានមួយផ្នែកតូចប៉ុណ្ណោះ ដែលអាចផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់សេដ្ឋកិច្ច ហើយកន្លែងធនធានរ៉ែប្រេងនេះ កំពុងមានការប្រកួតប្រជែងជាមួយនឹងប្រទេសថៃទៀតនោះ ប្រទេសទាំងពីរ ត្រូវការឱកាសដ៏ចាំបាច់មួយក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យថាមពលក្នុងប្រទេស[11]។

វារីអគ្គិសនីតាមដងទន្លេមេមានតិចតួចសម្រាប់វិស័យថាមពលរបស់ប្រទេសថៃនិងវៀតណាម។ គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍តាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គទាំងនេះ នឹងមានផលប៉ះពាល់តិចតួចដល់តម្លៃអគ្គិសនី (គឺតិចជាង ១,៥%) និងមានឥទ្ធិពលតិចតួចលើយុទ្ធសាស្ត្រផ្គត់ផ្គង់ថាមពលរបស់ប្រទេសទាំងនោះ ដោយសារទំហំនៃវិស័យថាមពលនានារបស់ខ្លួន។

វិស័យថាមពលថ្នាក់តំបន់ នឹងមានផលចំណេញមួយចំនួនពីសក្តានុពលកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមរយៈការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់សរុប ពីការផលិតថាមពលកំដៅដែលជំនួសដោយវារីអគ្គិសនី[12]។

ការបង្កើតច្បាប់ និងរៀបចំស្ថាប័នប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ដែលស្ថិតនៅក្រោមគម្រោងតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គដែលដំណើរការជាលក្ខណៈឯកជនមានភាពស្មុគស្មាញ និងមានការពាក់ព័ន្ធជាលក្ខណៈអន្តរជាតិយ៉ាងទូលំទូលាយ។ ការដាក់ចេញនូវចំណុចវិនិច្ឆ័យណែនាំសម្រាប់ប្រតិបត្តិការសាងសង់ទំនប់តាមទន្លេមេជាច្រើននៅលើទន្លេតែមួយ ក៏មានផលវិបាកជាលក្ខណៈអន្តរជាតិ និងមានការពាក់ព័ន្ធនឹងប្រទេសតាមអាងទន្លេមេគង្គ

[10] មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ ២០០៧ របាយការណ៍ប្រចាំប្រទេសរបស់ មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ លេខ ០៧/៣៨៦ ប្រទេសកម្ពុជា ឧបសម្ព័ន្ធស្ថិតិ។

[11] ជម្រើសបច្ចុប្បន្ន ដែលអាចជ្រើសរើសបាន សម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់ថាមពលដុលដល់ប្រទេសកម្ពុជា គឺជាថាមពលដំណើរការដោយធ្យូងថ្មនាំចូល និងថាមពលនាំចូល (ឧ ពីវារីអគ្គិសនីក្នុងប្រទេសឡាវ)។ នៅក្នុងការវាយតម្លៃពីប្រព័ន្ធថាមពលរបស់ខ្លួនរ្វាំ ប្រើប្រាស់តែប្រភពថាមពល ដែលមាននាពេលបច្ចុប្បន្នប៉ុណ្ណោះ។

[12] ការផលិតថាមពលចំនួន ៦៥.០០០ ជីហ្គាវ៉ាត់ ក្នុងមួយឆ្នាំ ដោយវារីអគ្គីសនីតាមដងទន្លេ អាចបញ្ចៀស នូវការផលិតថាមពលពីស្ថានីយ៍ថាមពល ដែលបញ្ចេញកំដៅ (ធ្យូងថ្ម ឧស្ម័នធម្មជាតិ និងប្រេង) នាពេលបច្ចុប្បន្នប្រមាណ៨៥ភាគរយនៃការផលិតថាមពលនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោម។

ក្រោមទាំងបួន ក៏ដូចជាប្រទេសចិន និងប្រទេសភូមាដែរ។ ស្ថានការណ៍មានសភាពកាន់តែស្មុគស្មាញសម្រាប់គម្រោង ២ ដែលស្ថិតនៅតាមព្រំដែនឡាវ និងថៃ ដែលតម្រូវឱ្យមានការចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងនយោបាយទ្វេភាគីការបង្កើតគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាន និងបន្ទាប់មកទៀត តម្រូវឱ្យមានគណៈកម្មាធិការអន្តរជាតិទាំងតាមរយៈគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ និងអាជ្ញាធរដែលទទួលបន្ទុកលើគម្រោងមកពីប្រទេសទាំង ២។

បន្ថែមលើតម្រូវការផ្នែកស្ថាប័នជាក់លាក់សម្រាប់គម្រោង នឹងមានតម្រូវការមួយសម្រាប់ស្ថាប័នប្រតិបត្តិការរួមមួយ ដែលយ៉ាងហោចណាស់ ស្ថាប័ននោះអាចដាក់ចេញនូវគោលការណ៍ច្បាប់ជាក់លាក់សម្រាប់ការប្រែប្រួលលំហូររៀងរាល់ម៉ោង និងអនុវត្តការរៀបចំផែនការប្រតិបត្តិការជាអតិបរមា ដើម្បីទទួលបាននូវផលប្រយោជន៍ជាអតិបរមាពីល្បាក់ទឹក និងកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរឱ្យនៅកម្រិតអប្បបរមា។

ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ

ប្រសិនបើគម្រោងតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ ទាំង ១២ ត្រូវបន្តអនុវត្ត នោះប្រទេសឡាវ នឹងទទួលបានប្រាក់ចំណូលប្រមាណ៧០% នៃប្រាក់ចំណូលពីការនាំចេញថាមពលអគ្គិសនីនេះ (២,៦ កោដិដុល្លា អាមេរិក) ដែលបានមកពីទំនប់តាមដងទន្លេ ហើយប្រទេសកម្ពុជានឹងទទួលបានប្រាក់ចំណូលពីថាមពលនេះប្រមាណ ៣០% (១,២ កោដិដុល្លាអាមេរិក)។ ប្រទេសឡាវ នឹងទទួលបានផលប្រយោជន៍ច្រើនជាងគេ ពីព្រោះគម្រោងភាគច្រើនស្ថិតក្នុងប្រទេសនេះ។ ក្រុមប្រជាជនឡាវនៅប៉ែកខាងលើ (ប៉ាក់ បេង ដល់ ប៉ាក់ ចុម) តំណាងឱ្យ ២ភាគ ៣ នៃអត្ថប្រយោជន៍ថាមពលថ្នាក់ជាតិ។ យ៉ាងណាមិញ អំឡុងពេលសម្បទានវារីអគ្គិសនី ទំហំនៃអត្ថប្រយោជន៍ទាំងនោះសម្រាប់ប្រទេសឡាវ និងកម្ពុជា នឹងមិនអាចផ្តល់ឱ្យប្រទេសទាំងមូល ឬមួយដល់រដ្ឋាភិបាលឡើយ ពោលគឺអត្ថប្រយោជន៍នោះនឹងត្រូវផ្តល់ជូនអ្នកសាងសង់ និងអ្នកផ្តល់ថវិកាសម្រាប់សាងសង់គម្រោងនេះជាមុនសិន។ ចំណុចនេះដូចគ្នានឹងប្រាក់ចំណូលពីការនាំចេញដែរ។ ប្រាក់ចំណូលមានចំនួនច្រើន ប៉ុន្តែប្រាក់ចំណូលសុទ្ធសម្រាប់រដ្ឋាភិបាលជាម្ចាស់គម្រោង មានចំនួនតិចជាងតួលេខនៃប្រាក់ចំណូលសរុបទាំងអស់ និងតួលេខអត្ថប្រយោជន៍របស់ថាមពលដែលលើកឡើង។ ប្រាក់ចំណូលសុទ្ធមានប្រមាណពី ២៦ ទៅ ៣១% នៃប្រាក់ចំណូលសរុបក្នុងរយៈពេលព្រមព្រៀងផ្តល់សម្បទាន។ ចំណុចគួរកត់សម្គាល់នោះគឺ ប្រទេសឡាវ និងកម្ពុជានឹងមិនមានលទ្ធភាពសាងសង់គម្រោងវារីអគ្គិសនីទាំងនេះ ដោយមិនមានការវិនិយោគឯកជនបានឡើយ។ នៅដំណាក់កាលបន្ទាប់នៅពេលការធ្វើសម្បទានរយៈពេលប្រហែល ២៥ឆ្នាំ បានបញ្ចប់ហើយ កម្មសិទ្ធគម្រោងត្រូវផ្ទេរ ទៅឱ្យប្រទេសម្ចាស់គម្រោង នោះអត្ថប្រយោជន៍ហិរញ្ញវត្ថុសរុប នឹងត្រូវផ្តល់ជូនមកប្រទេសម្ចាស់គម្រោងវិញ។

ក្នុងប្រទេសឡាវ ការប្រើប្រាស់ប្រាក់ចំណូលវារីអគ្គិសនី ដើម្បីផ្តល់ជាមូលនិធិសម្រាប់ការចំណាយលើការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងសង្គម (រួមមានការចំណាយលើការសាងសង់ផ្លូវថ្នល់តាមជនបទ សុខភាព និង

វិស័យអប់រំ) ត្រូវបានចាត់ចែងរួចជាស្រេចនៅក្នុងផែនការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចសង្គមជាតិ និងយុទ្ធសាស្ត្រកាត់បន្ថយបំបាត់ភាពក្រីក្រ និងកំណើនជាតិ។

បរិមាណថវិកាដ៏ច្រើន ដែលបានមកពីការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសមកប្រទេសឡាវ និងកម្ពុជាសម្រាប់ការអនុវត្តគម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេ (មានប្រមាណ ២៥ កោដិដុល្លាអាមេរិក ប្រសិនបើគម្រោងទាំង ១២ នឹងដំណើរការ) ហាក់ដូចជានាំមកនូវការរីកចំរើនផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងខ្លាំងដល់ប្រទេសម្ចាស់គម្រោងក៏ដូចជាតំបន់ទាំងមូល គឺដោយសារមានតម្រូវការធនធានបន្ថែម (ពលកម្ម សម្ភារៈសំណង់ ធនធាន និងសេវាវិស្វកម្ម)។ ការចំណាយបន្ថែមរបស់រដ្ឋាភិបាល ដោយសារប្រាក់ចំណូលកើនឡើងពីវារីអគ្គិសនី ក៏អាចចូលរួមចំណែកដល់ការជំរុញសេដ្ឋកិច្ចនេះផងដែរ។

ប្រទេសឡាវទំនងជាមានកំណើនសេដ្ឋកិច្ច តាមរយៈការវិនិយោគលើវារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេ នៃទន្លេមេគង្គនេះ។ ឥទ្ធិពលជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចហាក់ដូចជាមានទំហំធំ បើទោះជាលំហូរវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសដែលមានយ៉ាងតិចបំផុត ៥០% ដែលទាក់ទងនឹងគម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គទាំងនេះ ត្រូវប៉ាន់ប្រមាណថា នឹងត្រូវចំណាយលើធនធាននៅក្រៅប្រទេសម្ចាស់គម្រោងក៏ដោយ។

ហានិភ័យ ដែលអាចកើតមានឡើងនោះ គឺការអភិវឌ្ឍនៃអតុល្យភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ដោយសារកំណើនឡើងខ្ពស់នៃវិស័យវារីអគ្គិសនី ជាពិសេសក្នុងប្រទេសឡាវ បើគិតអំពីទំហំនៃការវិនិយោគវារីអគ្គិសនី និងសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសនេះ និងការកើនឡើងនូវបំណុលរបស់រដ្ឋាភិបាលចំពោះការផ្តល់មូលនិធិសម្រាប់ចំណែកសមធម៌ក្នុងគម្រោងវារីអគ្គិសនីនេះ។ លក្ខណៈ និងទំហំនៃឱកាស និងហានិភ័យខុសគ្នាយ៉ាងខ្លាំងក្នុងជីវិតនៃគម្រោងតាមទន្លេមេមួយ។

គម្រោងតាមទន្លេមេនានា អាចមានផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានជាច្រើនមកលើវិស័យជលផល និង វិស័យកសិកម្ម។ ប្រសិនបើគម្រោងទាំងអស់ត្រូវបន្តអនុវត្ត នោះការបាត់បង់ធនធានជលផលដោយផ្ទាល់ ដោយសារទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម នឹងមានតម្លៃប្រមាណ ៤៧៦លានដុល្លាអាមេរិក ក្នុងមួយឆ្នាំ ដោយមិនគិតពីផលប៉ះពាល់ចំពោះវិស័យជលផលតាមតំបន់ឆ្នេរ និងតំបន់ដែនដីសណ្តទន្លេមេគង្គ ដែលហាក់ដូចជាមានទំហំធំផងដែរ ប៉ុន្តែនៅមិនទាន់បានសិក្សានៅឡើយ។ លើសពីនេះ ដំណាំនៅតាមដងទន្លេប្រមាណ ៥៤ % នៃដំណាំតាមច្រាំងទន្លេមេគង្គនឹងត្រូវខូចខាត ដែលគិតបញ្ចូលទាំងការខូចខាតដីកសិកម្មនៅតាមទន្លេមេ ហើយបង្គោល និងខ្សែបណ្តាញបញ្ជូនអគ្គិសនី ត្រូវគេប៉ាន់ស្មានថាមានតម្លៃ ២៥,១ លានដុល្លាអាមេរិកក្នុងមួយឆ្នាំ។ តាមការប៉ាន់ស្មាន ការធ្លាក់ចុះនៃដីល្បាប់មានជីជាតិនឹងតម្រូវឱ្យមានការចំណាយប្រមាណ ២៤ លានដុល្លាអាមេរិកក្នុងមួយឆ្នាំ ដើម្បីរក្សាផលិតភាពនៃវិស័យកសិកម្មតាមតំបន់លិចទឹក ពោលគឺមាន ៣៣% ទទួលរងការខូចខាតដោយសារវារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោមនេះ។ គេរំពឹងថា ផលចំណេញ

ទទួលបានមានតម្លៃជាទឹកប្រាក់ប្រមាណ ១៨លានដុល្លាអាមេរិកក្នុងមួយឆ្នាំសំរាប់វិស័យជលផល និង ១៥,៥ ដុល្លាអាមេរិកក្នុងមួយឆ្នាំសម្រាប់វិស័យធារាសាស្ត្រ។

ផលប៉ះពាល់លើវិស័យជលផល និងវិស័យកសិកម្មអាចកាត់បន្ថយតែចំណែកណាមួយប៉ុណ្ណោះ។ ផ្ទៃអាងដែលបានស្នើឡើងមានសមត្ថភាពផលិតធនធានជលផលបានចំនួន ១០% នៃធនធានជលផលដែលបាត់បង់។ ផលប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់វិស័យធារាសាស្ត្រ អាចកាត់បន្ថយនៅផ្នែកណាមួយ ប្រសិនបើមានមូលធនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់វិនិយោគលើការបំពាក់សម្ភារៈធារាសាស្ត្រឡើងវិញ ក្នុងការប្រើប្រាស់ទឹកនៅតាមអាងស្តុកទឹក[១៣]។

គម្រោងផលិតថាមពលវារីអគ្គិសនីតាមដងទន្លេមេនឹងបង្កឱ្យមានការកើនឡើងនូវវិសមភាព ក្នុងបណ្តាប្រទេសតាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោម។ អត្ថប្រយោជន៍បានពីវារីអគ្គិសនីអាចផ្តល់ឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់អគ្គិសនី ដោយប្រើប្រាស់បង្គោលអគ្គិសនីរបស់ជាតិ ក្រុមហ៊ុនសាងសង់ អ្នកផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុ និងរដ្ឋាភិបាលជាម្ចាស់ ប៉ុន្តែការចំណាយភាគច្រើនធ្លាក់ទៅលើសហគមន៍ក្រីក្រ និងងាយរងគ្រោះដែលរស់នៅតាមដងទន្លេ និងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចមួយចំនួន។ អត្ថប្រយោជន៍ក៏មិនបានចែករំលែកឱ្យបានស្មើគ្នាក្នុងចំណោមប្រទេសទាំងអស់ដែរ។ ប្រសិនបើគម្រោងទាំងអស់ត្រូវដំណើរការនោះ ប្រទេសវៀតណាម និងកម្ពុជាហាក់ដូចជាត្រូវទទួលរងការខាតបង់រយៈពេលខ្លី និងមធ្យម ដោយសារផលប៉ះពាល់រួមគ្នាមកលើវិស័យជលផល និងកសិកម្ម នឹងមានបរិមាណច្រើនជាងអត្ថប្រយោជន៍ ដែលទទួលបានពីវិស័យថាមពល។

ក្នុងរយៈពេលខ្លីទៅមធ្យម ភាពក្រីក្រនឹងកាន់តែមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរ ដោយសារតែគម្រោងណាមួយនៃគម្រោងតាមទន្លេមេទាំងនេះ ជាពិសេសក្នុងចំណោមតំបន់ក្រីក្រនៅតាមទីជនបទ និងតំបន់តាមដងទន្លេក្នុងទីក្រុង។ ជាពិសេសជាងនេះទៀត អ្នកនេសាទជាច្រើន ដែលមាននៅក្នុងសហគមន៍តាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោមក្រីក្រ និងងាយទទួលរងគ្រោះ នឹងរងផលប៉ះពាល់ដោយសារការខាតបង់ធនធានជលផលទាំងនេះ។ គ្រួសារក្រីក្រជាងនេះក៏នឹងរងផលប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ដោយសារផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ពីការសាងសង់វារីអគ្គិសនីដែររួមមានការតាំងទីលំនៅថ្មី ការបាត់បង់ដី និងផលប៉ះពាល់ក្នុងអំឡុងពេលការចុះកិច្ចសន្យា។ ការខាតបង់ធនធានជលផល និងសារធាតុចិញ្ចឹមពាក់ព័ន្ធ នឹងបណ្តាលឱ្យមានភាពទ្រុឌទ្រោមផ្នែកសុខភាព ដោយសារកង្វះសារធាតុចិញ្ចឹមក្នុងចំណោមប្រជាជនដែលរស់នៅតាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោម ជាពិសេសក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងឡាវ ដែលក្នុងនោះការផ្គត់ផ្គង់សារធាតុចញ្ចឹមរបស់ប្រទេសប្រមាណ ៣០% នឹងស្ថិតក្នុងសភាពគ្រោះថ្នាក់ ប្រសិនបើទំនប់តាមទន្លេមេត្រូវសាងសង់ឡើង។ បញ្ហាសន្តិសុខស្បៀងនេះ ហាក់ដូចជាជះឥទ្ធិពលដល់ប្រជាជនក្រីក្រនៅទីជនបទ និងប្រជាជននៅទីក្រុង។ លើសពីនេះ កំណើនភាពក្រីក្រតាមទីជនបទហាក់ដូចជា ដើរតួជាកត្តារុញច្រានមួយទៀតដល់ការធ្វើចំណាកស្រុកពីទីជនបទមកទីក្រុង ដែលបង្កឱ្យមានភាពក្រីក្រនៅទីក្រុង។

---

[១៣] ក្នុងករណីជាច្រើន ការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ដែលមានស្រាប់អាចទទួលបានថវិកាឧបត្ថម្ភ ដែលជាផ្នែកនៃការចំណាយសងការខូចខាតរបស់គម្រោង។

ការលើកកម្ពស់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការសំខាន់ៗនៅថ្នាក់តំបន់ សមត្ថភាពស្ថាប័ន និងសមត្ថភាពផ្លូវច្បាប់ គឺត្រូវការជាចាំបាច់សម្រាប់ការគ្រប់គ្រប់គម្រោងតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ និងវិធានការក្នុងការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ នៅទូទាំងពិភពលោក មានយន្តការចែករំលែកផលប្រយោជន៍ និងវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់សម្រាប់វិស័យសេដ្ឋកិច្ចដែលរងផលប៉ះពាល់ ដែលបានបង្ហាញឱ្យឃើញថា ទទួលបានជោគជ័យក្រោមបរិបទស្ថាប័នជាក់លាក់។ ភាពជោគជ័យនៃវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ទ្រទ្រង់ធំ ត្រូវដោះស្រាយបញ្ហាហានិភ័យ និងឱកាស និងការផ្តល់មូលនិធិដល់វិធានការទាំងនេះ (ឧទាហរណ៍ យន្តការបែងចែកផលប្រយោជន៍ពីថ្នាក់ជាតិដល់ថ្នាក់មូលដ្ឋាន និងយន្តការបែងចែកផលប្រយោជន៍ឆ្លងដែន) នឹងត្រូវពឹងផ្អែកលើការកសាងសមត្ថភាពស្ថាប័នគ្រប់គ្រង និងបច្ចេកទេសឱ្យបានកាន់តែប្រសើរឡើង ក្នុងប្រទេសម្ចាស់គម្រោង និងថ្នាក់តំបន់ឱ្យបានទាន់ពេលវេលា សម្រាប់ការសាងសង់គម្រោង និងកាលបរិច្ឆេទចាប់ផ្តើមដំណើរការគម្រោង[១៤]។

ការអភិវឌ្ឍទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេអាចលើកកម្ពស់លក្ខខណ្ឌការធ្វើចរាចរសម្រាប់នាវាធំៗ នៅពេលមានការវិនិយោគយ៉ាងច្រើនលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវទឹក ការលើកកម្ពស់មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនគំរូផ្សេងៗ ព្រមទាំងការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃផ្លូវទឹកសម្រាប់ធ្វើចរាចរ ដោយមានការសន្យាយ៉ាងមុតមាំក្នុងការប្រើប្រាស់ថវិកាសម្រាប់អភិវឌ្ឍមធ្យោបាយធ្វើដំណើរតាមផ្លូវទឹកសាបក្នុងទន្លេមេគង្គលើ។ ការសម្អាតផ្លូវទឹក ដែលមានទ្រង់ទ្រាយធំនៅភាគខាងលើស្ទឹងប៉ាកបេង នឹងចាំបាច់ត្រូវធ្វើឡើងដើម្បីបង្កភាពងាយស្រួលដល់ការឆ្លងកាត់ ហើយចំណែកឯផ្លូវចរាចរពីទីក្រុងភ្នំពេញទៅសមុទ្រវិញ អាចជួបនឹងបញ្ហាអស្ថេរភាពផ្លូវទឹក ដែលនឹងត្រូវបានគ្រប់គ្រងតាមរយៈការប្រឹងប្រែងបន្ថែមទៀតដើម្បីរក្សាស្ថេរភាពច្រាំងទន្លេនេះ។ ការភ្ជាប់គ្នារវាង មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនទំនិញតូចតាច និងអ្នកដំណើរនឹងត្រូវកាត់បន្ថយ។ ពុំមានមធ្យោបាយកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ណាមួយដែលអាចចំណេញផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច សម្រាប់ការធ្វើដំណើរតូចតាច និងការប្រើប្រាស់របស់សហគមន៍ទេ។

សុខដុមភាព និងភាពចម្រុះនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី

គម្រោងតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ អាចធ្វើឱ្យខូចខាតដល់បណ្តាញ នៃខ្សែបណ្តោយរបស់ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីទន្លេមេគង្គ ដោយធ្វើការបែងចែកប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីទាំងនេះជាផ្នែកតូចៗ ហើយមិនសូវមានផលិតភាព។ វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេដែលបានស្នើឡើង គឺផ្តាច់តុល្យភាពខ្លាំងក្លាដែលកំពុងមានពេលបច្ចុប្បន្នរបស់ទន្លេមេគង្គ ដែលកន្លងមកបានបំលែងសក្តានុពលថាមពលជាច្រើន និងថាមពលបង្កើតឡើងដោយចលនារបស់ប្រព័ន្ធទន្លេមេគង្គ ទៅជាដំណើរការតាមលក្ខណៈអេកូស៊ី និងរូបសណ្ឋានទន្លេមេគង្គតាមបណ្តោយទន្លេទាំងមូល។

គម្រោងតាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម ត្រូវបានស្នើឡើងក្នុងអំឡុងពេលដែលរបបទឹកទន្លេមេគង្គទទួលរងការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំងដោយសារការអភិវឌ្ឍយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅតាមដៃទន្លេ

[១៤] ការបែងចែកផលប្រយោជន៍ ជាពិសេសការបែងចែកប្រាក់ចំណូលគឺដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ ក្នុងការធានាឱ្យបានថា ផលប្រយោជន៍ដែលទទួលបាននៅថ្នាក់តំបន់ ឬថ្នាក់ជាតិ បានផ្ទេរទៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន។

ទន្លេមេគង្គក្រោម និងនៅតាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គលើក្នុងខេត្តយូណានប្រទេសចិន។ **គម្រោងតាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោមអាចមានផលប៉ះពាល់បន្ថែមយ៉ាងខ្លាំងដល់ផ្នែអាងទាំងមូល ជាពិសេសចលនារបស់ទឹក និងកំទេចកំណកក្នុងប្រព័ន្ធអាងទន្លេមេគង្គ រួមទាំងតំបន់ឆ្នេរ និងតំបន់សមុទ្រ។**

ទន្លេមេគង្គមានចរន្តទឹកជំនន់ខ្លាំង ដែលធ្វើការបែងចែកដោយរដូវកាលដាច់ដោយឡែក ៤ ផ្សេងគ្នា និងការឆ្លើយតបទៅនឹងការឡើងចុះនៃកម្រិតទឹក។ វារីអគ្គិសនីតាមដៃទន្លេនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោម និងវារីអគ្គិសនីនៅប្រទេសចិន នឹងបង្កផលប៉ះពាល់ដល់ពេលវេលា និងរយៈពេលនៃរដូវកាលទាំងនេះ។ **ការអនុវត្តគម្រោងតាមដៃទន្លេនៅតាមទន្លេមេគង្គក្រោម ធ្វើឱ្យភាគខាងលើនៃតំបន់ ២ (ខេត្តចៀង សែននៅប្រទេសថៃ ដល់ទីក្រុង ហ្លួងប្រាបាងប្រទេសឡាវ) និងរាល់ទីតាំងដែលទទួលរងទឹកជំនន់ពីអាងទន្លេមេគទាំងអស់ មិនមានរដូវកាលអន្តរកាល ដែលមានតម្លៃជាសំខាន់តាមលក្ខណៈអេកូឡូស៊ីទៀតឡើយ។** រាល់ទីតាំងដែលទទួលទឹកពីទន្លេមេគង្គទាំងអស់នឹងជួបប្រទះនូវការធ្លាក់ចុះនៃរយៈពេលរបស់រដូវកាលអន្តរកាល ដែលដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការជំរុញដំណើរការជីវសាស្ត្រ ក្នុងទីជម្រកតាមដងទន្លេ និងតាមទំនាបលិចទឹក។

ជញ្ជាំងទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គក្រោមមានកម្ពស់ខ្ពស់គ្រប់គ្រាន់ ដែលនឹងធ្វើឱ្យកម្ពស់ទឹកក្នុងអាងរយៈចម្ងាយប្រមាណ ១០ គីឡូម៉ែតពីខាងលើទំនប់ ហើយដែលកម្ពស់ទឹកនេះមិនធ្លាប់មានទេក្នុងកំណត់ត្រាពីមុនមក។ ការផ្លាស់ប្តូរកម្ពស់ទឹកអាចធ្វើឱ្យស្ថានភាពកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរឡើង អាស្រ័យលើយុទ្ធសាស្ត្រប្រតិបត្តិការរបស់គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនី។ ការប្រតិបត្តិការនៅពេលមានតម្រូវការប្រើប្រាស់ច្រើន (ដូចជាការបង្កើនឱ្យដល់កម្រិតអតិបរមានៃការបញ្ចេញទឹកពីឧបករណ៍ផលិតអគ្គិសនី (Turbine) នៅពេលមានការប្រើប្រាស់ភ្លើង មានកំណើនខ្ពស់ម្តង ឬពីរដងក្នុងមួយថ្ងៃ) អាចបង្កើនល្បឿននៃទឹកតំឡើង និងចំនួននៃការឡើងចុះរបស់ទឹកពីរដូវកាលទៅជាប្រចាំថ្ងៃ ឬ ប្រចាំម៉ោង។ **សក្តានុពលនៃការឡើងទឹក ក្នុងរយៈប៉ុន្មានម៉ោង អាចធ្វើឱ្យកម្ពស់ទឹកឡើងដល់ ៣ ទៅ ៦ ម៉ែត្រ នៅតាមទីប្រជុំជន និងភូមិមួយចំនួន ដែលស្ថិតនៅចម្ងាយ ៤០ ទៅ ៥០ គីឡូម៉ែត្រផ្នែកខាងក្រោមទំនប់។** ប្រសិនបើការបង្ហូរទឹកដោយមិនមានផែនការ ឬការបង្ហូរទឹកបន្ទាន់ ព្រឹត្តការណ៍ប្រតិបត្តិការអតិបរមា អាចមានទ្រង់ទ្រាយធំ ហើយទឹកអាចហូរដល់ភូមិនៅផ្នែកខាងក្រោមទន្លេក្នុងរយៈពេល ១ ទៅ ២ ម៉ោងដោយមានពេលវេលាតិចតួចសម្រាប់ជូនដំណឹងជាមុន។

គម្រោងតាមទន្លេមេនីមួយៗដាច់ដោយឡែក មិនជះឥទ្ធិពលដល់តំបន់លិចទឹក ឬរយៈពេលលិចទឹកនៅតាមទំនាបលិចទឹកប្រទេសកម្ពុជា និងទំនាបលិចទឹកតាមតំបន់ដីសណ្តរ ឬក៏វិសាលភាព និងរយៈពេល នៃការជ្រាបចូលរបស់ទឹកសមុទ្រចូលក្នុងទឹកឡើយ។ ផលប៉ះពាល់បន្ថែមរបស់គម្រោងតាមដងទន្លេទាំងអស់ ទាក់ទឹងនឹងកត្តាទាំងនោះ ត្រូវមានការសិក្សាបន្ថែម ដោយហេតុថាគម្រោងទាំងនោះអាចមានសមត្ថភាពស្តុក ទឹករយៈពេល ៤ ទៅ ៥ សប្តាហ៍ ឬលើសពីនេះ អាស្រ័យលើវិធីសាស្ត្រប្រតិបត្តិការរបស់គម្រោង។

តាមការប៉ាន់ប្រមាណ បរិមាណនៃកំណកកករ ក្នុងទន្លេមេគង្គមានចំនួនប្រមាណ ១៦០ ទៅ ១៦៥ លានតោន ក្នុងមួយឆ្នាំ។ គម្រោងក្នុងប្រទេសចិន និងនៅតាមទន្លេសេសាន សេកុង ស្រែពក (3S) ធ្វើការស្តារបរិមាណកករនោះចេញ រួចយកទៅទុកក្នុងទំនប់វារីអគ្គិសនីដែលមានអាងស្តុកទឹក នៅពេលបន្ទុកលើសពី ៥០ភាគរយ។ **ចំពោះគម្រោងតាមទន្លេមេនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោមទាំង ១២ គឺធ្វើការបូមចេញពាក់កណ្តាល (ឧទាហរណ៍ នៅខេត្តក្រចេះ) នៅពេលបន្ទុកកំទេចកំណរ មានបរិមាណប្រមាណ ២៥% នៃបរិមាណសរុប (ប្រហែល ៤២ លានតោន ក្នុងមួយឆ្នាំ)។** ការកាត់បន្ថយបរិមាណកំទេចកំណរនេះ មានទំនាក់ទំនងជាសំខាន់ចំពោះការហូរនាំនៃដីល្បាប់ដែលផ្តល់ជីធម្មជាតិដល់ប្រព័ន្ធ ទន្លេសាប និង ផ្ទៃដីប្រមាណ ២៣.០០០ ដល់ ២៨.០០០ គីឡូម៉ែតការ៉េ នៃទំនាបទឹកជំនន់ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងប្រទេសវៀតណាម រួមនឹងការធ្វើឱ្យមានអស្ថេរភាពផ្លូវទឹកទន្លេ ទំនាបមេគង្គ និងខ្សែឆ្នេរនៃតំបន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គ។

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ បន្ថែមនូវហានិភ័យ និងភាពមិនប្រាកដប្រជា ក្នុងការធ្វើផែនការរយៈពេលយូរអង្វែង ដោយអាចមានទាំងផលប៉ះពាល់វិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមានទៅលើការអភិវឌ្ឍវារីអគ្គិសនីក្នុងផ្ទៃអាងទន្លេ។ **ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុបង្កើននូវការប្រឈមនឹងហេតុការណ៍បរិយាកាសធ្ងន់ធ្ងរ ក្នុងវដ្តជីវិតរបស់គម្រោងតាមទន្លេមេ បូករួមទាំងកត្តាទាំងឡាយដែលជាខ្សែបន្ទាត់សុវត្ថិភាពក្នុងការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនី។** ប្រសិនបើមិនមានការយកចិត្តទុកដាក់ឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយក្នុងការរៀបចំ និងដាក់វិធានការសុវត្ថិភាព ការកើនឡើងនៃការប្រឈមនឹងហេតុការណ៍បរិយាកាសធ្ងន់ធ្ងរ ដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុអាចបង្កើននូវហានិភ័យនៃការបាក់ធ្លាក់នៃទំនប់ ក៏ដូចជាការមិនដំណើរការនៅផ្នែកណាមួយដ៏សំខាន់នៃប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ (ឧទាហរណ៍ ទ្វារទប់ទឹក)។

គម្រោងតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ ហាក់ដូចជាបណ្តាលឱ្យមានភាពខ្ទេចខ្ទាំផ្នែកបរិស្ថានដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ និងមិនអាចដោះស្រាយបាន បណ្តាលអោយបាត់បង់សុខភាព និងផលិតភាពរយៈពេលយូរអង្វែងរបស់ប្រព័ន្ធធម្មជាតិ និងការបាត់បង់នូវជីវចម្រុះ និងសុខុមភាពរបស់ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។ ផលប៉ះពាល់ធំបំផុតទៅលើប្រព័ន្ធទន្លេមេគង្គលើដីតាមដងទន្លេ នឹងប៉ះពាល់ដល់តំបន់ដីសើម។ តំបន់ដីសើមទន្លេមេគង្គ ស្ទើរតែ ៤០ភាគរយ ស្ថិតនៅតាមទីតាំងទន្លេ ដែលគេគ្រោងនឹងសាងទំនប់វារីអគ្គិសនី។ ១៧ភាគរយនៃតំបន់ដីសើមទាំងនេះ នឹងទទួលរងទឹកជំនន់ជាអចិន្ត្រៃយ៍ពីគម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម។

គម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ អាចមានផលប៉ះពាល់នៅមូលដ្ឋានយ៉ាងខ្លាំងដល់ផលិតភាពវិស័យកសិកម្ម។ ដីកសិកម្មប្រមាណ ១៣៥.០០០ ហិកតា អាចទទួលរងការលិចលង់ដោយសារតែគម្រោងចំនួន ១១ និងការប្រើប្រាស់ដីសម្រាប់ធ្វើបង្គោលភ្លើង និងធ្វើផ្លូវ។ ដី ១៥០.០០០ ហិកតា នៃសួនដំណាំតាមមាត់ទន្លេ ដីកសិកម្ម និងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រនឹងទទួលផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ដោយសារផ្ទៃអាងទឹកប្រវែង ៩៩៦ ដែលបង្កើតឡើងដោយគម្រោងចំនួន ១១ រវាងខេត្ត ចៀងសែន និងខេត្តក្រចេះ

(គំនូសតាងទី៣)[១៥]។ ដីកសិកម្មទទួលរងផលប៉ះពាល់ចំនួន ២២ ភាគរយ នឹងបាត់បង់ជាអចិន្ត្រៃយ៍ ដោយសារទឹកជំនន់ និងការកាប់ឆ្ការ ហើយការ ប្រើប្រាស់ និងផលិតភាពរបស់ដីនៅសល់ចំនួន ៨០ភាគរយ សម្រាប់ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ នឹងជួបប្រទះនឹងភាពស្មុគស្មាញកាន់តែច្រើននៅក្នុងការគ្រប់គ្រង និងការប្រតិបត្តិក្នុង ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ (ឧទាហរណ៍ កម្ពស់ទឹកមានការប្រែប្រួលនៅរៀងរាល់ម៉ោង ឬប្រចាំថ្ងៃ) ដែលតម្រូវឱ្យ មានការវិនិយោគបន្ថែម ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនេះ។

[១៥] គម្រោងតាមដងទន្លេទី ១២ ឈ្មោះថា ថា ខូ មិនមានផ្ទៃអាងស្តុកទឹក ដូច្នេះហើយមិនបង្កឱ្យមានទឹកជំនន់លិចដីឡើយ។

គំនូសតាងទី៧: ផ្ទៃអាងតាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម : *៥៥ភាគរយនៃទន្លេមេគង្គ (ពីខេត្ត ចៀងសែនប្រទេសថៃ ដល់ខេត្តក្រចេះប្រទេសកម្ពុជា) នឹងត្រូវប្តូរទៅជាអាងស្តុកទឹក។*

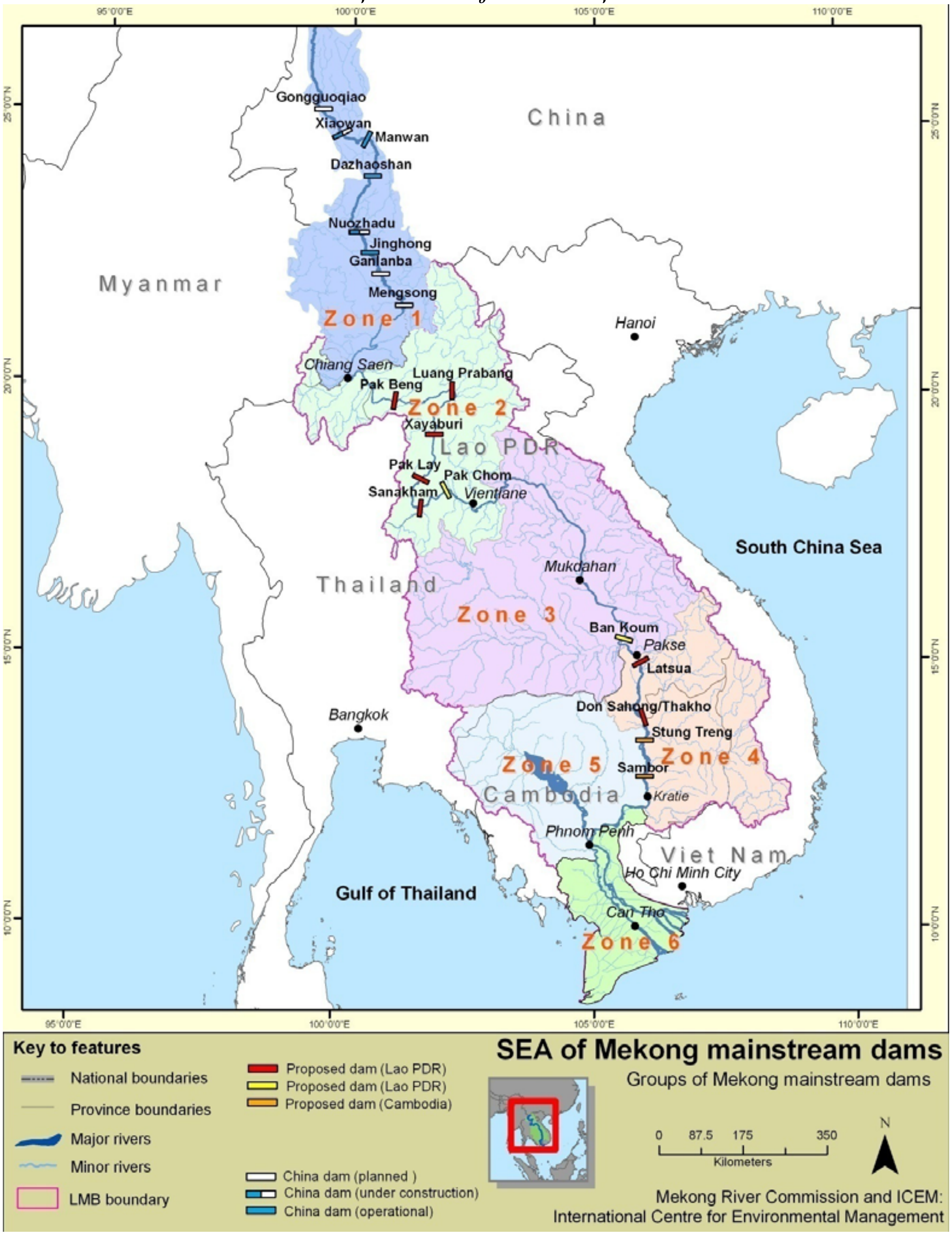

ទំនប់តាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោមជះឥទ្ធិពលជាមូលដ្ឋានដល់សុខុមភាព និងផលិតភាពរបស់ប្រព័ន្ធទឹកទន្លេមេគង្គ ដោយ: (១) លិចទឹកជាប្រចាំនៅតាមទីជម្រកក្នុងទឹកជាច្រើនក្នុងទន្លេ (២)

ភាពខុសគ្នាតាមរដូវកាលនៃវដ្តទឹកទន្លេនៅកំរិតមូលដ្ឋានមានសភាពកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរឡើង និង (៣) កាត់ផ្តាច់ចរាចររបស់កំទេចកំណរ និងសារធាតុចិញ្ចឹម រវាងតំបន់នៅភាគខាងលើ និងទំនាបលិចទឹក។ **បើគិតលើការបាត់បង់ទីជម្រកតែមួយមុខ គឺគម្រោងតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គបង្កឱ្យមានការធ្លាក់ចុះនៃផលិតភាពចំបងរបស់ប្រព័ន្ធវារីជាតិប្រមាណពី ១២ ទៅ ២៧ភាគរយ (ឧទាហរណ៍ ផលិតភាពរបស់រុក្ខជាតិ) ដោយមានពាក់ព័ន្ធនឹងផលិតភាពទូទៅរបស់ទន្លេ និងក្នុងអាងស្តុកទឹកផ្ទាល់**។ បើគិតពីការធ្លាក់ចុះនៃបរិមាណសារធាតុចិញ្ចឹមប្រមាណ ៧៥ ភាគរយដែលបង្ករដោយផលប៉ះពាល់នៃទំនប់តាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គទាំងអស់ នោះផលិតភាពដំបូងអាចមានការធ្លាក់ចុះនៅសល់ត្រឹមអត្រាទាប បើប្រៀបធៀបនឹងតម្លៃនាពេលបច្ចុប្បន្ន ហើយការធ្លាក់ចុះនេះនឹងមានផលប៉ះពាល់ជាសំខាន់ដល់ចង្វាក់ផលិតចំណីក្នុងទឹក ដល់ទីជម្រកត្រី និងវិស័យជលផល។ បើគិតតាមការប៉ាន់ស្មានសាមញ្ញមួយ គម្រោងទំនប់តាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គក្រោម ត្រូវគេរំពឹងថាបង្កឱ្យមានការធ្លាក់ចុះចំនួន ១ភាគ៣ នៃបរិមាណសារធាតុចិញ្ចឹម និងកំទេចកំណរនៅតាមទន្លេមេគង្គ។ ទន្ទឹមនឹងនេះក៏មានការប៉ាន់ប្រមាណថា នៅត្រឹមឆ្នាំ ២០៣០ ការសាងសង់ទំនប់ទាំង៨ នៅខេត្តយូណានប្រទេសចិន និងនៅតាមដៃផ្សេងៗទៀតបង្កឱ្យ មានការធ្លាក់ចុះចំនួន ២ភាគ៣ នៃសារធាតុទាំងនេះ។

គម្រោងតាមទន្លេមេ អាចបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានដល់ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដែលមានសារៈសំខាន់ជាអន្តរជាតិ ដល់សត្វនិងត្រីជាច្រើនប្រភេទ និងប្រភេទសត្វទទួលរងគ្រោះជាសាកល ដែលអាចនឹងផុតពូជ។ ការបាត់បង់ទីជម្រកអាចជំរុញឱ្យមានការកើនឡើងនូវប្រភេទត្រី និងសត្វទូទៅដែលមិនធ្វើបំលាស់ទីឆ្ងាយ អាចធ្វើការពងកូនក្នុងទឹកនៅតាមដែនអាងស្តុកទឹក ហើយមិនត្រូវការទីជម្រកលក្ខណៈជាក់លាក់ ឬមួយការជំរុញពីចលនារបស់ទឹកដើម្បីធ្វើការទំលាក់ពង។ ចំណែកឯប្រភេទដែលត្រូវការលក្ខខណ្ឌចាំបាច់ទាំងនោះ (ឧទាហរណ៍ត្រីប្រា) អាចនឹងមានការធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំង។ ការបែងចែកជាបំណែកតូចៗ នៃប្រព័ន្ធទន្លេ អាចធ្វើឱ្យពពួកវារីសត្វមួយចំនួនរស់នៅដាច់ដោយឡែកក្នុងទីតាំងណាមួយដែលអាចបណ្តាលឱ្យមានការបាត់បង់នូវប្រភេទទាំងនេះ។ ប្រសិនបើរាល់គម្រោងតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គទាំងអស់ត្រូវធ្វើឡើងនោះ ៥៥ភាគរយ នៃទន្លេមេគង្គចាប់ពីខេត្តចៀង សែន ដល់ខេត្តក្រចេះ ត្រូវប្រែក្លាយទៅជាផ្ទៃអាង ដោយផ្លាស់ប្តូរពីបរិស្ថានទន្លេ ទៅបរិស្ថានបឹង (គំនូសតាងទី៣)។ យ៉ាងហោចណាស់ មានត្រីទន្លេចំនួន ៤១ ប្រភេទ ដែលមានតែក្នុងទន្លេមេគង្គភាគខាងលើនៃទីក្រុងវៀងច័ន្ទនឹងទទួលរងការគំរាមកំហែង។

ការបាត់បង់ជីវចម្រុះនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោម គឺជាការបាត់បង់ជាអចិន្ត្រៃយ៍ របស់ពិភពលោក និងមិនអាចជំនួសមកវិញ ហើយការបាត់បង់នេះមិនអាចទូទាត់សងបានឡើយ។ ផលប៉ះពាល់ភាគច្រើនរបស់ទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេរបស់អាងទន្លេមេគង្គក្រោមទៅលើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីទឹក មិនអាចជៀសផុតបានឡើយ។

ការទាញយកថាមពលសម្រាប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម (រហូតដល់ទៅ ១៤.៦៩៧ មេហ្គាវ៉ាត់) នឹងកាត់បន្ថយនូវថាមពលសមស្របសម្រាប់ដំណើរការអេកូ និងរូបសណ្ឋានវិទ្យាពី

ធម្មជាតិរបស់ទន្លេមេគង្គ។ ហេតុនេះ **ផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរភាគច្រើនទៅគម្រោងតាមដងទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ ដែលទាក់ទងទៅនឹងលក្ខណៈជលសាស្ត្រ លក្ខណៈរូបសណ្ឋាន ចលនារបស់ទីជម្រក និងកំទេចកំណរ របស់ទន្លេមេគង្គ គឺមិនអាចជៀសផុតបានឡើយ**។ ប្រសិនបើមានឱកាសក្នុងការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នោះ អ្នកប្រតិបត្តិគម្រោងត្រូវធ្វើការកាត់បន្ថយការផលិតអគ្គិសនី តាមរយៈការផ្លាស់ប្តូរការរៀបចំប្រតិបត្តិការ និងការគ្រប់គ្រងរបស់គម្រោងដែលគេបានស្នើឡើង ហើយការងារនេះត្រូវការការអនុវត្តច្បាប់ដោយអាជ្ញាធរឯករាជ ដែលមានសមត្ថភាពបច្ចេកទេស និងអាណត្តិក្នុងការដាក់កំរិត ឬបទបញ្ជា ដើម្បីអនុវត្តនៅកំរិតអាងទន្លេមេគង្គក្រោម ឬនៅកំរិតអាងទន្លេមេគង្គទាំងមូល បើអាចធ្វើទៅបាន។

ជាទូទៅ ផលប៉ះពាល់លើប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីលើដី ច្រើនកើតមាននៅកម្រិតមូលដ្ឋាន ហើយអាចធ្វើការកាត់បន្ថយ ឬផ្តល់សំណង ដោយប្រើវិធានការស្តារ និងបង្កើតឡើងនូវប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ និងតាមរយៈកម្មវិធីអភិរក្ស ដើម្បីទូទាត់សងនូវការបាត់បង់ទីជម្រកជាអចិន្ត្រៃយ៍។ ប្រព័ន្ធដែលពិបាក បំផុតក្នុងការរក្សា និងស្តារឡើងវិញនោះ គឺតំបន់ដីសើមដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់។ ការបាត់បង់តំបន់ដីសើមនៅតាមដងទន្លេមិនអាចធ្វើការទូទាត់សង ឬកកើតឡើងវិញបានឡើយ។

វិស័យផលផល និងសន្តិសុខស្បៀង

អាងទន្លេមេគង្គ មានសហគមន៍ចំនួន ៧០% ដែលស្ថិតនៅទីជនបទ និងមានវិស័យជលផលទឹកសាបដែលផ្តល់ផលច្រើនជាងគេនៅលើពិភពលោក ហើយសន្តិសុខស្បៀង និងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន នៅតែពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងលើធនធានធម្មជាតិរបស់ទន្លេនេះ។ ហានិភ័យ និងការបាត់បង់ដែលបណ្តាលមកពីដីទន្លេមេគង្គ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី គឺជាសញ្ញាគំរាមកំហែងដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជនរាប់លាននាក់ ជាពិសេសតាមរយៈការកើនឡើងនូវអសន្តិសុខស្បៀងនៅក្នុងផ្ទៃអាងទន្លេមេគង្គ។ ប្រសិនបើផលិតភាពធនធានធម្មជាតិ ធ្លាក់ចុះ ប្រទេសដែលប្រឈមនឹងហានិភ័យខ្លាំងបំផុតនោះគឺប្រទេសកម្ពុជា និងប្រទេសឡាវ។

ទំនប់វារីអគ្គិសនី ត្រូវបានគ្រោងសាងសង់តាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម ខណៈដែល វារី អគ្គិសនីតាមដៃទន្លេមេគង្គ បានគំរាមកំហែងរួចទៅហើយដល់ភាពសម្បូរបែប និងទំហំនៃវិស័យជលផលក្នុងទន្លេមេគង្គ។ យ៉ាងហោចណាស់ ទិន្នផលត្រីក្នុងទន្លេមេគង្គ ៣៥ ភាគរយ បានមកពីប្រភេទត្រីដែលបំលាស់ទីរយៈចម្ងាយឆ្ងាយ ហើយការបំលាស់ទីរបស់ត្រីទាំងនេះ នឹងត្រូវរារាំងដោយសារទំនប់វារីអគ្គិសនី។ **គម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ នឹងធ្វើឲ្យធ្លាក់ចុះនូវភាពសម្បូរបែប ផលិតភាព និងភាពចម្រុះរបស់ធនធានត្រីក្នុងទន្លេមេគង្គ** ហើយជះឥទ្ធិពលដល់ប្រជាជនមូលដ្ឋានរាប់លាននាក់ ដែលពឹងផ្អែកលើធនធានទាំងនេះសម្រាប់ធ្វើជាម្ហូបអាហារ និងទ្រទ្រង់ជីវភាពរស់នៅ។

គំនូសតាងទី៤ បង្ហាញពីការបាត់បង់ផលិតកម្មត្រីទន្លេមេគង្គ ដោយសារការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមដៃទន្លេ និងទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ ដែលគេបានស្នើឡើង។ ជាសង្ខេប នៅត្រឹមឆ្នាំ ២០៣០ :

- តាមការប៉ាន់ស្មានដោយប្រើប្រាស់ទិន្នន័យមូលដ្ឋានក្នុងឆ្នាំ២០០០ បង្ហាញថាការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅទូទាំងអាង ដោយមានទំនប់ចំនួន ៧៧ នៅលើដៃទន្លេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម និងនៅតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គលើនៅប្រទេសចិន នឹងបង្កឱ្យមានការបាត់បង់ផលិតកម្មត្រីប្រមាណ ២១០.០០០ ទៅ ៥៤០.០០០ តោន ឬ ១០ ទៅ ២៦ ភាគរយ *នៅពេលទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គក្រោមមិនទាន់មានទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅឡើយ។*
- **ប្រសិនបើទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គក្រោម ចំនួន ១១ ត្រូវបានសាងសង់វិញនោះ ការបាត់បង់សរុបនៃធនធានជលផល គឺមានចាប់ពី ៥៥០.០០០ ដល់ ៨៨០.០០០ តោន ឬពី ២៦ ដល់ ៤២ ភាគរយ បើប្រៀបធៀប នឹងទិន្នន័យមូលដ្ឋានឆ្នាំ ២០០០ ដែលក្នុងនោះ ការបាត់បង់ត្រីចំនួន ៣៤០.០០០ តោន បង្កឡើងដោយទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមដងទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ។ បរិមាណវារីជាតិស្លិតប្រឈមនឹងការបាត់បង់ប្រចាំឆ្នាំ ប្រសិនបើទំនប់វារីអគ្គិសនីទាំង ១១ ត្រូវបានសាងសង់ត្រឹមឆ្នាំ២០៣០ គឺ ១១០ភាគរយនៃផលិតកម្មបសុសត្វប្រចាំឆ្នាំសរុបនាពេលបច្ចុប្បន្នរបស់ប្រទេសកម្ពុជា និងប្រទេសឡាវ។**
- ប្រសិនបើទំនប់តាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គចំនួន ៩ ត្រូវបានសាងសង់ឡើងនៅខាងលើល្បាក់ខោនប្រទេសឡាវ នោះធនធានជលផលដែលត្រូវបាត់បង់ មានប្រមាណពី ៣៥០.០០០ ទៅ ៦៨០.០០០ តោន ឬ ១៧ ទៅ ៣២ ភាគរយ បើប្រៀបធៀបនឹងទិន្នន័យមូលដ្ឋានឆ្នាំ ២០០០ ហើយក្នុងនោះការបាត់បង់ចំនួន ១៤០.០០០ តោន គឺដោយសារទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ។
- ប្រសិនបើទំនប់ចំនួន ៦ ត្រូវបានសាងសង់នៅប៉ែកខាងលើទីក្រុងវៀងចន្ទ នោះការបាត់បង់អាចមានពី ២៧០.០០០ ដល់ ៦០០.០០០ តោន ឬ ១៣ ទៅ ២៩ ភាគរយ ដែលត្រូវរំពឹងទុកបើប្រៀបធៀបទៅនឹងស្ថានការណ៍ឆ្នាំ ២០០០ ហើយក្នុងនោះការបាត់បង់ប្រហែល ៦០.០០០ តោន គឺបង្កឡើងដោយទំនប់តាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ ឬក៏ការបាត់បង់សារធាតុចិញ្ចឹមប្រចាំឆ្នាំស្មើនឹង ៦០ភាគរយ នៃផលិតកម្មបសុសត្វនាពេលបច្ចុប្បន្នរបស់ប្រទេសឡាវ។

ធនធានជលផលផ្ទៃអាងស្តុកទឹក មិនអាចទូទាត់សងការបាត់បង់ផលនេសាទនៃធនធានជលផលបានឡើយ ហើយយ៉ាងច្រើនបំផុត នោះគឺអាចផលិតបាន ១ភាគ ១០ នៃផលិតកម្មផលនេសាទនៃធនធានជលផលដែលបានបាត់បង់។ ក្នុងរយៈពេលវែង តាមការព្យាករសម្រាប់ឆ្នាំ២០៣០ ការធ្លាក់ចុះនៃកម្រិតកំទេចកំណរ

និងសារធាតុចិញ្ចឹម មានពី ៥០ ទៅ ៧៥ ភាគរយនៃបរិមាណប្រចាំឆ្នាំជាមធ្យមនាពេលបច្ចុប្បន្ន ដែលអាចមានផលប៉ះពាល់ដល់វិស័យជលផលតំបន់ឆ្នេរ និងបន្ទាប់មកទៀត មានឥទ្ធិពលដល់វិស័យជលផល និងពាណិជ្ជកម្មត្រីរបស់ប្រទេសវៀតណាមដែលជាវិស័យមួយចូលរួមចំណែកយ៉ាងខ្លាំងដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំចុងក្រោយ ហើយផ្តល់ទិន្នផលត្រីប្រចាំឆ្នាំប្រមាណ៥០០.០០០ តោន។

វារីវប្បកម្មអាចចូលរួមចំណែកដល់ផលនេសាទនៃធនធានជលផលរបស់ទន្លេមេគង្គ ប៉ុន្តែមិនអាចជំនួសឱ្យផលនេសាទបានឡើយ បើគិតក្នុងន័យសន្តិសុខស្បៀង។ វារីវប្បកម្មបង្ហាញពីការរីកចំរើនយ៉ាងឆាប់រហ័សនៅតាមបណ្តាប្រទេសនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោម (រីកចម្រើនបំផុតក្នុងប្រទេសវៀតណាម)។ វារីវប្បកម្មបែបប្រពលវប្បកម្ម (ឧទាហរណ៍ ប្រទេសវៀតណាម) បានផលិតត្រីសម្រាប់នាំចេញ និងរកប្រាក់ចំណូល ប៉ុន្តែប្រជាជនក្រីក្រ មិនបានទទួលផលឡើយ។ វារីវប្បកម្មបែបវិបុលវប្បកម្ម (ឧទាហរណ៍ប្រទេសកម្ពុជា) ផ្គត់ផ្គង់ប្រជាជនក្នុងស្រុក ប៉ុន្តែមិនសូវមានផលិតភាព។ វិស័យនេះ គឺពឹងផ្អែកលើ (១) ការវិនិយោគ (២) ការគ្រប់គ្រងទឹក/ដី និង (៣) ផលនេសាទសម្រាប់បរិភោគ (គ្រប់ប្រទេស) និងសម្រាប់ភ្ញាស់កូន (ជាពិសេសប្រទេសកម្ពុជា)។ បើមានការគ្រប់គ្រងសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ចម្រុះ នោះគម្រោងតាមដងទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោមអាចផ្តល់នូវការវិនិយោគ និងធនធានទឹកដែលត្រូវការសម្រាប់វិស័យវារីវប្បកម្ម។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏គម្រោងតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ នឹងកាត់បន្ថយផលិតភាពនៃការចាប់ទិន្នផលត្រី និងកាត់បន្ថយការផ្គត់ផ្គង់ផលស្តុកចំណីក្នុងវិស័យវារីវប្បកម្ម ដោយសារសមត្ថភាពរបស់វិស័យជលផលក្នុងការស្តារការបាត់បង់ត្រីក្នុងផ្ទៃអាងនៅមានកម្រិត។

ការធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងនៃផលនេសាទទឹកសាប និងសមុទ្រ និងវារីវប្បកម្មតាមដែនដីសណ្តអាចមានផលប៉ះពាល់នៅទូទាំងផ្ទៃអាងទន្លេមេគង្គទៅលើវិស័យជលផល ដោយជាប់ពាក់ព័ន្ធជាចម្បងដល់ឧស្សាហកម្មកែច្នៃ និងដំណើរការផលិតកម្ម និងធនធានជលផលសម្រាប់ជីវភាពរស់នៅ សុខភាព និងម្ហូបអាហារ។

គំនូសតាងទី៤: ផលប៉ះពាល់ជាសក្តានុពលនៃទំនប់តាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម ទៅលើផលិតកម្មត្រីនៅទូទាំងអាងទន្លេមេគង្គ

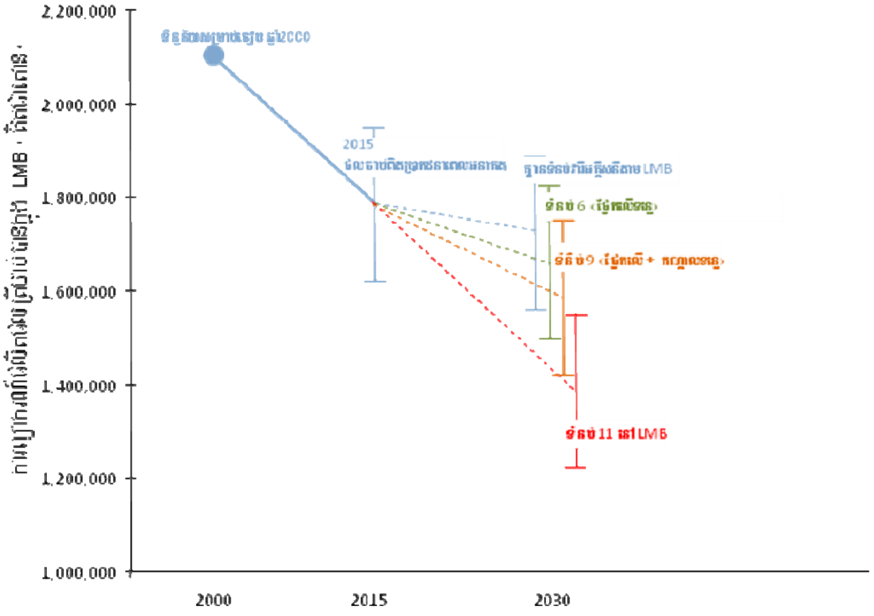

ការសាងសង់ច្រកឆ្លងកាត់របស់ត្រី គឺមិនមែនជាជម្រើសនៃកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ជាក់ស្តែងសម្រាប់អាងទន្លេមេគង្គក្រោម។ ការសាងសង់ផ្លូវសម្រាប់ត្រីបំលាស់ទី អាចជាជម្រើសកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់សម្រាប់ទំនប់ទាបៗនៅតាមដៃទន្លេ ប៉ុន្តែប្រភេទ និងទំហំផ្លូវសម្រាប់ត្រីបំលាស់ទីដែលមានស្រាប់នាពេលនេះ មិនអាចដោះស្រាយ បរិមាណ និងភាពចម្រុះនៃការបំលាស់ទីរបស់ត្រីនៅតាមទន្លេមេបានឡើយ។ ផ្លូវសម្រាប់ត្រីបំលាស់ទីនៅតាមទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គចំនួន ៨ ដែលបានស្នើឡើង គឺខ្ពស់ជាងកម្ពស់អតិបរមារបស់ផ្លូវសម្រាប់ត្រីបំលាស់ទី ដែលអាចដំណើរការបាន។ ផ្លូវសម្រាប់ត្រីបំលាស់ទីនៅទូទាំងពិភពលោក មានប្រសិទ្ធភាព នៅពេលមានការរចនាជាក់លាក់សម្រាប់ប្រភេទត្រីពិសេសមួយចំនួនដែលបំលាស់ទីម្តងក្នុងមួយឆ្នាំ ហើយចំនួនមានកំណត់។ ទន្លេមេគង្គ មានប្រភេទត្រីបំលាស់ទីជាង ៥០ប្រភេទផ្សេងគ្នា ដោយមានចំនួនយ៉ាងច្រើន ក្នុងអំឡុងពេលបំលាស់ទីអតិបរមា និងមានការបំលាស់ទីពី៤ ទៅ ៥ ដងក្នុងមួយឆ្នាំ។ លើសពីនេះ ល្បាក់ទឹករបស់ទំនប់នឹងកាត់បន្ថយយ៉ាងខ្លាំង នូវអត្រាការឆ្លងកាត់ជាទូទៅរបស់ត្រីនៅប៉ែកខាងលើ។

ប្រសិនបើចង់ឱ្យការឆ្លងកាត់របស់ត្រីប្រព្រឹត្តទៅដោយជោគជ័យ នោះអ្នកអនុវត្តគម្រោងត្រូវធ្វើការពិចារណា និងបញ្ចូលចំណុចទាំងនេះនៅដំណាក់កាលដំបូង នៅពេលធ្វើការកំណត់ទីតាំង និងការរៀបចំទំនប់ ហើយការរចនាសម្រាប់ត្រីឆ្លងកាត់ ត្រូវធ្វើឡើងចំពោះប្រភេទត្រីតាមគោលដៅដែលបានកំណត់។ មកដល់ពេលបច្ចុប្បន្ន មានតែទំនប់វារីអគ្គិសនី ៣ ក្នុងចំណោមទំនប់វារីអគ្គិសនីទាំង ១១ នៅតាមទន្លេមេនៃអាង

ទន្លេមេគង្គក្រោម បានបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ពីការបញ្ចូលការឆ្លងកាត់របស់ត្រី ហើយមិនមានគម្រោងណាមួយបានធ្វើការការពិចារណាអំពីការឆ្លងកាត់របស់ត្រីមុនពេលការជ្រើសរើសទីតាំង ហើយក៏មិនមានគម្រោងណាមួយបានធ្វើការរចនាដោយផ្អែកលើការសិក្សាតាមប្រភេទត្រីគោលដៅឡើយ។

វិស័យកសិកម្មនឹងទទួលរងផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដោយការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេ តាមរយៈទឹកជំនន់លើដីកសិកម្ម និងការបាត់បង់ដំណាំតាមច្រាំងទន្លេ និងដោយសារការពង្រីកបន្ថែមនៃប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោង។ ផលប៉ះពាល់ដល់វិស័យកសិកម្មនៅតាមតំបន់ដីសណ្តហាក់ដូចជាមានភាពធ្ងន់ធ្ងរ ប៉ុន្តែ នៅពេលនេះមិនទាន់មានការសិក្សា និងប៉ាន់ស្មានឱ្យបានស៊ីជម្រៅឡើយ។

គម្រោងតាមទន្លេមេ អាចកាត់បន្ថយសន្តិសុខស្បៀងរបស់ខេត្តតាមដងទន្លេ ជាពិសេសនៅពេលរួមផ្សំជាមួយនឹងផលប៉ះពាល់ដែលអាចកើតមានដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុអាចនាំមកនូវ (១)កំណើនផលិតភាពកសិកម្មនៅក្នុងអាង (ប្រហែលជា ៣,៦ភាគរយ នៅឆ្នាំ២០៣០) ប៉ុន្តែសន្តិសុខស្បៀង មានការធ្លាក់ចុះដោយសារតំបន់លិចទឹកមានការកើនឡើង (២) ការធ្លាក់ចុះនូវភាពចម្រុះរបស់ត្រី និងស្ថិរភាព ផលិតកម្មវិស័យជលផលដោយសារអត្ថប្រយោជន៍នៃ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលបង្កើតឱ្យមានតំបន់លិចទឹក និងបរិមាណសារធាតុចិញ្ចឹមច្រើនជាងមុន។

ការខាតបង់ក្នុងវិស័យកសិកម្ម អាចមានការទូទាត់សងក្នុងចំណែកណាមួយតាមរយៈការបង្កើតដីកសិកម្មថ្មីដែលជាប់នឹងអាងទឹក និងការផ្តល់នូវសម្ភារៈធារាសាស្ត្រ និងអគ្គិសនី។ ប្រហែលជាមានបញ្ហាមួយចំនួនទាក់ទងនឹងការទទួលបានដោយសមធម៌ ចំពោះការអភិវឌ្ឍនេះ ជាពិសេសចំពោះអ្នកក្រ ពីព្រោះគម្រោងធារាសាស្ត្រធំៗភាគច្រើនផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ថ្នាក់កណ្តាល។

ប្រព័ន្ធសង្គម : ជីវភាពរស់នៅ និងវប្បធម៌ក្នុងការរស់នៅរបស់ប្រជាជនសហគមន៍ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់

អាងទន្លេមេគង្គក្រោម មានប្រជាជនប្រមាណ ២៩,៦ លាននាក់រស់នៅ និងធ្វើការក្នុងចម្ងាយ ២៥ គីឡូម៉ែត្រពីទន្លេមេគង្គ។ ក្នុងចំណោមប្រជាជនទាំងនេះ មានប្រជាជន ២,១ លាននាក់ គឺជាប្រជាជនសហគមន៍មូលដ្ឋានរស់នៅតាមបណ្តោយទន្លេក្នុងចម្ងាយ ៥គីឡូម៉ែត្រពីមាត់ទន្លេ ហើយប្រជាជនទាំងនេះ គឺជាអ្នកដែលគេរំពឹងថាទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ និងប្រយោលពីទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម។ ក្នុងចំណោមប្រជាជនខាងលើ **ប្រជាជនប្រមាណ ១០៦.៩៤២ នាក់ នឹងទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ពីគម្រោងតាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោមទាំង ១២ ដោយរួមមានការបាត់បង់ផ្ទះសម្បែង ដីធ្លី និងមានការរុះរើលំនៅដ្ឋាន។ លើសពីនេះ មានមនុស្សលើសពី ២ លាននាក់ក្នុងស្រុកចំនួន ៤៧ ដែលរស់នៅក្នុងបរិវេណអាងស្តុកទឹករបស់ទំនប់វារីអគ្គិសនី កន្លែងទំនប់ទឹក និងផ្នែកខាងក្រោមជាប់នឹងគម្រោងតាមទន្លេមេ**

ក្នុងអាងមេគង្គក្រោមចំនួន ១១ ដែលបានស្នើឡើង ប្រឈមនឹងហានិភ័យខ្ពស់នៃផលប៉ះពាល់ដោយប្រយោល ពីគម្រោងទាំងនេះ។

គម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ ហាក់ដូចជាមានផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់សហគមន៍នៅតាមដងទន្លេ ដោយមានការរំខានដល់របៀបរស់នៅ វប្បធម៌ និងស្មារតីសហគមន៍។ គម្រោងតាមទន្លេមេដែលបានស្នើឡើង នឹងរារាំងដល់សហគមន៍ក្នុងការទទួលបានអាហារគ្រប់គ្រាន់ប្រកបដោយគុណភាព ក៏ដូចជាបង្កើននូវកម្រិតនៃគ្រោះថ្នាក់ ឬហានិភ័យ ដែលអ្នកទាំងនោះត្រូវប្រឈម។

គម្រោងតាមទន្លេមេខ្លះ បានបង្កឱ្យភូមិមួយចំនួនធ្វើការផ្លាស់ទីលំនៅ ពី២ដង ៣ដង ឬ៤ដងក្នុងរយៈពេល ១៥ឆ្នាំ។ ការផ្លាស់ទីជាចាំបាច់ម្តងហើយម្តងទៀតក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លី គឺជាកត្តាបង្កើតនូវភាពក្រីក្រ ហើយហេតុការណ៍នេះ នឹងកើតមានឡើងចំពោះប្រជាជនសហគមន៍ ដោយសារការរីកចំរើនយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃការសាងសង់គម្រោងវារីអគ្គីសនី ហើយហានិភ័យនៃការផ្លាស់ទីលំនៅជាច្រើនលើកច្រើនសារអាចកើតមានយ៉ាងច្រើនចំពោះប្រជាជនសហគមន៍ទទួលរងផលប៉ះពាល់ក្នុងខេត្តក្រចេះ និងខេត្តស្ទឹងត្រែង។

បទពិសោធន៍ក្នុងការផ្តល់នូវការសម្របខ្លួន និងកម្មវិធីគាំទ្រឱ្យបានទាន់ពេល ស៊ីសង្វាក់គ្នា និងមានរយៈពេលយូរអង្វែង ដល់សហគមន៍ទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយវារីអគ្គិសនីនៅតាមតំបន់អាងទន្លេមេគង្គក្រោម មិនទាន់បានល្អនៅឡើយទេ។ ជាញឹកញាប់ ការងារទាំងនេះតម្រូវឱ្យមានសមត្ថភាព និងវិធីសាស្ត្រក្នុងការគ្រប់គ្រងថវិកា និងគម្រោង ហើយកត្តាទាំងនេះមិនទាន់មានឡើយ។

សេចក្តីសង្ខេប នៃឱកាស និងហានិភ័យផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចនៃគម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេទាំង ១២ ចំពោះបណ្តាប្រទេសនៅតាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោម

ប្រទេសកម្ពុជា

- ផលវិបាកយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់វិស័យជលផល និងអ្នកនេសាទ សន្តិសុខស្បៀង និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ
- អត្ថប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើនពីសន្តិសុខនៃការអភិវឌ្ឍវិស័យថាមពល និងថាមពលដែលមានតម្លៃទាបជាងមុនសម្រាប់វិស័យឧស្សាហកម្ម និងការពង្រីកសេដ្ឋកិច្ចរយៈពេលវែង
- ការខាតបង់ក្នុងវិស័យជលផល អាចមានច្រើនជាងអត្ថប្រយោជន៍ទទួលបានពីការផលិតថាមពលយ៉ាងហោចណាស់ក្នុងរយៈពេលខ្លី និងរយៈពេលមធ្យម

ឱកាស	ហានិភ័យ
▪ អត្ថប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើនពីការផ្គត់ផ្គង់ថាមពលថ្នាក់ជាតិ ដែលមានស្ថេរភាព និងមានតម្លៃទាបជាងមុន (ជំនួសការនាំចូលប្រេងឥន្ធនៈ ដែលមានតម្លៃថ្លៃ) ▪ បង្កើនការប្រកួតប្រជែងក្នុងវិស័យផលិតកម្ម ▪ បង្កើនប្រាក់ចំណូលពីការនាំចេញថាមពល និងការបង់ពន្ធ ▪ បង្កើននូវតំបន់លិចទឹក និងផលិតភាពកសិកម្ម នៅតាមទីតាំងមួយចំនួន ▪ មានភាពបត់បែនជាយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលវែង ក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ថាមពលនៅពេលរយៈពេលសម្បទានត្រូវបញ្ចប់	▪ បាត់បង់ធនធានជលផល និងមានផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់សន្តិសុខស្បៀង ▪ ការរំខានដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់អ្នកនេសាទជាង ១,៦ លាននាក់ ▪ មានការធ្លាក់ចុះនៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបតាមរយៈការខាតបង់ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងវិស័យជលផល និងកសិកម្ម ▪ សេវាបន្ទាប់បន្សំ និងដំណើរការផលិតត្រូវទទួលរងផលប៉ះពាល់ ▪ ការបាត់បង់កំទេចកំណរ និងសារធាតុចិញ្ចឹមចាំបាច់សម្រាប់ប្រព័ន្ធទន្លេសាប និងផលប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរផ្សេងៗ លើផលិតកម្មសំខាន់ ព្រៃលិចទឹក និងត្រីនៅក្នុងតំបន់ ឬត្រីធ្វើបំលាស់ទី ▪ ការបាត់បង់ដំណាំតាមច្រាំងទន្លេ ដែលអាចមានសារៈសំខាន់យ៉ាងខ្លាំងដល់សហគមន៍មូលដ្ឋាន ▪ ការបាត់បង់ដីមានជីជាតិ និងផលិតភាពកសិកម្មក្នុងវាលទំនាបលិចទឹក ▪ ការបាត់បង់ធនធានសម្រាប់វិស័យទេសចរណ៍ និងប្រាក់

<table>
<tr><td></td><td>ចំណូលពីវិស័យទេសចរណ៍
▪ កង្វះខាតបង្គោលភ្លើងថ្នាក់ជាតិ អាចរារាំងដល់ការចែកចាយថាមពល
▪ ការបាត់បង់ជីវៈចម្រុះ</td></tr>
<tr><td colspan="2">ប្រទេសឡាវ
▪ អាចនឹងផ្តល់ផលប្រយោជន៍ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចជាច្រើន ប៉ុន្តែអត្ថប្រយោជន៍ អាចនឹងមិនបានបែងចែកឱ្យបានស្មើគ្នា
▪ ផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានដល់សហគមន៍ងាយរងគ្រោះអាចនឹងមានច្រើន
▪ ការចំណាយរបស់រដ្ឋាភិបាលឡាវដែលបានមកពីប្រាក់ចំណូលដែលបានកើនឡើង អាចកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមាន</td></tr>
<tr><td>ឱកាស</td><td>ហានិភ័យ</td></tr>
<tr><td>▪ អត្ថប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើនពីថវិកាបន្ថែមក្នុងសេដ្ឋកិច្ចតាមរយៈការវិនិយោគដោយផ្ទាល់ពីបរទេសក្នុងគម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម
▪ អាចទទួលបានប្រាក់ចំណេញពីប្រាក់ចំណូលក្នុងដំណាក់កាលសម្បទាន អាស្រ័យលើការរៀបចំកិច្ចព្រមព្រៀងហិរញ្ញវត្ថុ និងសមត្ថភាពការត្រួតពិនិត្យឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់
▪ អាចទទួលបានផលប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើនបន្ទាប់ពីបញ្ចប់ដំណាក់កាលសម្បទានរយៈពេល២៥ឆ្នាំ ហើយគម្រោងត្រូវបានផ្ទេរទៅឱ្យរដ្ឋាភិបាលឡាវ
▪ អត្ថប្រយោជន៍នៃការកើនឡើងនូវដីលិចទឹក និងផលិតភាពកសិកម្មនៅតំបន់មួយចំនួន
▪ ការលើកកម្ពស់ការធ្វើចរាចរផ្លូវទឹកសម្រាប់នាវាធុនមធ្យម និងធុនធំនៅភាគខាងលើនៃទីក្រុងវៀងច័ន្ទ</td><td>▪ អាចកើតមាននូវអតុល្យភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ដោយសារការកើនឡើងនូវវិស័យវារីអគ្គិសនី
▪ ការបាត់បង់ធនធានជលផល អាចជះឥទ្ធិពលដល់សន្តិសុខស្បៀង និងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជនងាយរងគ្រោះ
▪ ការបាត់បង់ដំណាំតាមច្រាំងទន្លេ ដែលមានសារៈសំខាន់យ៉ាងខ្លាំងសម្រាប់ប្រទេសឡាវ
▪ ការបាត់បង់ធនធានទេសចរណ៍ដែលមានតម្លៃជាច្រើន
▪ ការបាត់បង់ជីវៈចម្រុះ</td></tr>
</table>

▪ ភាពបត់បែនជាយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលវែង នៅពេលសម្បទានត្រូវបញ្ចប់	
ប្រទេសថៃ ▪ ផលប្រយោជន៍ទូទៅដល់សេដ្ឋកិច្ច បើទោះបីជាមិនមានផលប្រយោជន៍អ្វីសំខាន់ដល់សេដ្ឋកិច្ចក៏ដោយ ▪ ហានិភ័យផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចដល់ជីវភាពរបស់ប្រជាសហគមន៍រស់នៅតាមដងទន្លេក្នុងផ្ទៃអាងទន្លេមេគង្គ	
ឱកាស	**ហានិភ័យ**
▪ នឹងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើនដល់សេដ្ឋកិច្ចពីថាមពលនាំចូល ▪ ការលើកកម្ពស់ការធ្វើចរាចរផ្លូវទឹកសម្រាប់នាវាធុនមធ្យម និងធុនធំនៅភាគខាងលើនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម	▪ ការបាត់បង់ក្នុងវិស័យជលផល ▪ ការបាត់បង់ដីកសិកម្ម ▪ ការបាត់បង់ដែលអាចកើតមានឡើងចំពោះធនធានសម្រាប់វិស័យទេសចរណ៍ធម្មជាតិ
ប្រទេសវៀតណាម ▪ ហាក់ដូចជាខាតបង់ជារួមដល់សេដ្ឋកិច្ច ▪ ការបាត់បង់កើតមានឡើងច្រើនចំពោះសហគមន៍ក្រីក្រក្នុងតំបន់ដីសណ្តទន្លេមេគង្គ	
ឱកាស	**ហានិភ័យ**
នឹងទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ជាច្រើនដល់សេដ្ឋកិច្ចពីថាមពលនាំចូល	▪ មានការធ្លាក់ចុះយ៉ាងខ្លាំងនូវផលនេសាទទឹកសាប និងផលនេសាទ និងទិន្នផលពីវារីវប្បកម្ម ដូចជាមានផលប៉ះពាល់ដល់ប្រជាជនរស់នៅតាមដែនដីសណ្តទន្លេមេគង្គ ជាពិសេសអ្នកក្រីក្រ ▪ ការបាត់បង់កំទេចកំណរ និងសារធាតុចិញ្ចឹមសំខាន់ៗ មានផល ប៉ះពាល់ដល់កំទេចកំណរតំបន់ដែនដីសណ្ត វិស័យជលផល (ទន្លេមេគង្គ និងសមុទ្រ) និងកសិកម្មមានផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់សេដ្ឋកិច្ច

សេចក្ដីសន្និដ្ឋានសង្ខេប

គម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមដងទន្លេមេនឹងនាំមកនូវថាមពល និងអត្ថប្រយោជន៍ពីប្រាក់ចំណូល ឬការវិនិយោគបន្ថែមដល់តំបន់។ យ៉ាងណាមិញ គម្រោងទាំងនេះក៏នាំមកនូវហានិភ័យ និងភាពមិនប្រាកដប្រជានៃបញ្ហាមួយចំនួនទាក់ទងនឹងបញ្ហាកង្វល់ផ្នែកបរិស្ថាន សង្គម និងសេដ្ឋកិច្ចរបស់សហគមន៍ និងបណ្ដាប្រទេសនៅតាមទន្លេមេគង្គ ក៏ដូចជាការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយនិរន្តរភាពរបស់អាងទន្លេមេគង្គ។ ជាសរុប ក្រុមការងារធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ទាញសេចក្ដីសន្និដ្ឋានចំពោះបញ្ហាកង្វល់ជាយុទ្ធសាស្ត្រចំបងៗ ដូចខាងក្រោម:

ការផលិតថាមពល និងសន្តិសុខ

ទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេ នាំមកនូវការចូលរួមចំណែកជាសក្ដានុពលជាច្រើនដល់ការផលិតថាមពលសម្រាប់តំបន់អាងទន្លេមេគង្គក្រោម ដោយមាន ២៣ ភាគរយនៃសក្ដានុពលវារីអគ្គិសនីតាមលក្ខណៈបច្ចេកទេសក្នុងបណ្ដាប្រទេសនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោមទាំង ៤ ហើយមានសមត្ថភាពតម្លើងចំនួន ១១ ភាគរយនៅត្រឹមឆ្នាំ ២០២៥។ វារីអគ្គិសនីក្នុងអាងទន្លេមេគង្គមានទ្រង់ទ្រាយតូច ប៉ុន្តែជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់នៃវិស័យថាមពលនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោម ដែលមានការពឹងផ្អែកលើថាមពលផូស៊ីល។ ការកើនឡើងនូវតម្រូវការអគ្គិសនីរហូតដល់ឆ្នាំ ២០២៥ នឹងធ្វើឱ្យវារីអគ្គិសនីនៅតែដើរតួនាទីសំខាន់ នៅពេលប្រទេសទាំងនេះធ្វើការពង្រីកប្រភពឥន្ធនៈ កាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នកាបូន និងបង្កើតពាណិជ្ជកម្មថ្នាក់តំបន់។ គម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមដងទន្លេមេនៃអាងមេគង្គក្រោមទាំងនេះ បង្កើនថាមពល ៨ ភាគរយ ដល់តម្រូវការថ្នាក់តំបន់នៅឆ្នាំ ២០២៥ ប្រសិនបើគម្រោងទាំងនេះត្រូវបានធ្វើឡើង។

វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃអាងមេគង្គក្រោម មិនដើរតួនាទីអ្វីសំខាន់ក្នុងការធានាឱ្យមានការលូតលាស់ល្អប្រសើរ ក្នុងវិស័យថាមពលថ្នាក់តំបន់នៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម ប៉ុន្តែអវត្តមាននៃគម្រោងទាំងនេះ នឹងដាក់កម្រិតសមត្ថភាពរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ក្នុងការបង្កើតជម្រើសការផ្គត់ផ្គង់នៅក្នុងមូលដ្ឋាន និងការរកប្រាក់ចំណូលតាមរយៈការនាំចេញ។ លើសពីនេះ ទោះបីជាអត្ថប្រយោជន៍បានមកពីវិស័យថាមពលភាគច្រើន បានទៅប្រទេសឡាវក៏ដោយ ក៏គម្រោងទាំងនេះមានសារៈសំខាន់យ៉ាងខ្លាំងចំពោះប្រទេសកម្ពុជា ដែលជាប្រទេសមួយមានជម្រើសតិចតួចក្រៅពីការនាំចូលឥន្ធនៈផូស៊ីលដែលមានតម្លៃថ្លៃ។ ចំណែកឯប្រទេសឡាវជាប្រទេសមានបទពិសោធន៍ក្នុងការផលិតវារីអគ្គិសនី មានសក្ដានុពលវារីអគ្គិសនីតាមដៃទន្លេគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីធានាបាននូវការលូតលាស់ល្អក្នុងរយៈពេលមធ្យម និងផលិតថាមពលអគ្គិសនីសម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់ក្នុងស្រុក និងនាំចេញដោយមិនចាំបាច់មានគម្រោងតាមដងទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គ។

ការត្រៀមសម្រាប់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅពេលបច្ចុប្បន្ន អាចជួយពង្រឹងសក្តានុពលរបស់ដៃទន្លេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម សម្រាប់វិស័យថាមពល និងវារីអគ្គិសនីតាមដងទន្លេមេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម។ ដៃទន្លេមេគង្គភាគច្រើន ដែលមានសក្តានុពលសម្រាប់វារីអគ្គិសនីខ្លាំង ត្រូវបានព្យាករទុកថានឹងមានកំណើនសរុបក្នុងការបញ្ចេញទឹកប្រចាំឆ្នាំ តាមរយៈកំណើនលំហូរទឹកនៅក្នុងរដូវវស្សាដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ជម្រើសផ្សេងៗដើម្បីទប់ផ្លូវទឹកទាំងស្រុង ដើម្បីផលិតអគ្គិសនី នៅមិនទាន់បានសិក្សាឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៅឡើយទេ។ ជាទូទៅ គំនិតច្នៃប្រឌិតថ្មីៗលើផ្នែកបច្ចេកទេស និងគ្រប់គ្រងមួយចំនួនសម្រាប់ វារីអគ្គិសនីនៅតាមទន្លេធំៗនៅតាមដងទន្លេមេគង្គមិនទាន់បានសិក្សាឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៅឡើយ។ ថ្វីត្បិតតែទិន្នផលថាមពល ដែលទទួលបានពីគម្រោងនីមួយៗ អាចធ្វើឱ្យមានឧបសគ្គតិចតួចក្នុងផ្នែកខ្លះនៃប្រព័ន្ធខ្សែទឹកក៏ដោយ ក៏ឧបករណ៍ផលិតអគ្គិសនីដាក់តាមខ្សែទឹក និងការធ្វើឱ្យប្រែប្រួលចរន្តទឹក តម្រូវឱ្យមានការសិក្សាពីសមិទ្ធិផលលម្អិត ដោយពិចារណាលើសក្តានុពលដែលអាចកើតមានបណ្តាលមកពីការថយចុះយ៉ាងច្រើននៃប្រព័ន្ធធម្មជាតិ ការប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពរស់នៅ និងនិរន្តភាពនៃថាមពលវារីអគ្គិសនី និងគោលបំណងនៃការគ្រប់គ្រងធនធានទឹកនៅទូទាំងអាងទន្លេមេគង្គប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ

ថាមពលវារីអគ្គិសនីរបស់អាងទន្លេមេគង្គក្រោម ផ្តល់ផលប្រយោជន៍ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងច្រើនដល់វិស័យថាមពលក្នុងតំបន់ ហើយផលប្រយោជន៍ភាគច្រើន (ប្រមណជា ៧០%) ផ្តល់ឱ្យប្រទេសឡាវ។ សំណើគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីទាំង ១២ របស់អាងទន្លេមេគង្គក្រោម មានរៀបរាប់ពីឱកាសពិសេសក្នុងការបង្កើតប្រាក់ចំណូលក្នុងប្រទេសដែលមានទំនប់វារីអគ្គិសនី ដោយមានចំណូលប្រចាំឆ្នាំចាប់ពី ៣ ទៅ ៤ ពាន់លានដុល្លាសម្រាប់ប្រទេសឡាវ និងកម្ពុជា។ រដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសម្ចាស់គម្រោងអាចទទួលបានចំណូល ២៥ ទៅ ៣១% ពីចំណូលក្នុងអំឡុងពេលសម្បទាន (ជាធម្មតាមានរយៈពេល ២៥ឆ្នាំ) ហើយនឹងកើនឡើងជិត ១០០% បន្ទាប់ពីរយៈពេលសម្បទាននេះ។

ប្រសិនបើមានការគ្រប់គ្រងបានត្រឹមត្រូវ គម្រោងថាមពលវារីអគ្គិសនីនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោម អាចនឹងផ្តល់ផលចំណេញ ច្រើនដល់ចំណូលជាតិ ព្រមទាំងអាចចូលរួមយ៉ាងច្រើនដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចរបស់ប្រទេសម្ចាស់គម្រោង។ គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីថាមពលវារីអគ្គីសនីទាំង១២របស់អាងទន្លេមេគង្គក្រោម គឺជាការវិនិយោគដែលត្រូវចំណាយទឹកប្រាក់ ២៥ ពាន់លានដុល្លានៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចតំបន់។ ៥០% នៃលំហូរការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (FDI) ដែលមានទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងថាមពលវារីអគ្គិសនី ទំនងជាស្ថិតក្នុងបន្ទុកនៃប្រទេសម្ចាស់គម្រោង។

សមត្ថភាពជាតិ និងសមត្ថភាពក្នុងតំបន់ក្នុងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សមត្ថភាពគម្រោង និងការអនុវត្តប្រកបដោយជោគជ័យនៃយន្តការបែងចែកផលប្រយោជន៍ នឹងអាចកើតមាន ប៉ុន្តែមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ក្នុងការធានាថា កំណើនផលប្រយោជន៍នៅថ្នាក់ជាតិត្រូវបញ្ជូនមកថ្នាក់មូលដ្ឋានទេ។ ក្នុងរយៈពេលខ្លី និងរយៈពេលមធ្យម អង្គការហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ មានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការបង្កើនសមត្ថភាព ដែលចាំបាច់ដើម្បីបង្វែរកំណើនប្រាក់ចំណូលទៅជាការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងសមធម៌។

ការបាត់បង់លើវិស័យជលផល និងកសិកម្ម ដោយសារតែទំនប់វារីអគ្គិសនី មានទំហំធំជាងផលប្រយោជន៍ជាក់ស្តែងរបស់វិស័យទាំងពីរនេះ។ ជលផល និងកសិកម្ម ដែលជាវិស័យពីរក្នុងចំណោមវិស័យដ៏សំខាន់សម្រាប់សេដ្ឋកិច្ចផ្អែកលើធនធានធម្មជាតិរបស់អាងទន្លេមេគង្គក្រោម នឹងរងការខាតបង់ ៥០០ លានដុល្លាក្នុង១ឆ្នាំ ដែលផលប្រយោជន៍ទទួលបានពីផលនេសាទបានពីអាងស្តុកទឹករបស់ទំនប់វារីអគ្គិសនី និងធារាសាស្ត្រថ្មីដែលនឹងអាចមានត្រឹមតែ ៣០ លានដុល្លាប៉ុណ្ណោះ ក្នុង១ឆ្នាំ។ ប្រសិនបើគេយល់ដឹងយ៉ាងច្បាស់ពីផលប៉ះពាល់លើសេដ្ឋកិច្ច ការនេសាទតំបន់ឆ្នេរ និងតំបន់ដីសណ្តនោះ ពេលនោះការប៉ាន់ស្មានពីការបាត់បង់ទំនងជាមានការកើនលើងគួរជាទីបារម្ភ។ **សូម្បីមានវិធានការទប់ស្កាត់ភាពក្រីក្រ ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹង គម្រោងវារីអគ្គិសនីតាមបែបទំនើបក្នុងតំបន់ក៏ដោយ ក៏គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោម នឹងបង្កឱ្យមានវិសមភាពកាន់តែច្រើនឡើង ហើយក្នុងរយៈពេលខ្លី និងរយៈពេលមធ្យមធ្វើឱ្យភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជននៅតាមប្រទេសអាងទន្លេមេគង្គក្រោម កាន់តែមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរថែមទៀត។**

ផលប៉ះពាលលើប្រព័ន្ធបរិស្ថាន និង នានាភាពនៃប្រព័ន្ធបរិស្ថាន

គម្រោងទំបន់វារីអគ្គិសនីនៅតាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោម អាចបង្កឱ្យមានឥទ្ធិពលថែមទៀតក្នុងអាងស្តុកទឹកបន្ថែមទៀត នាំឱ្យប៉ះពាល់ដល់ប្រព័ន្ធបរិស្ថានដែលពឹងអាស្រ័យលើទន្លេមេគង្គ ហើយផលប៉ះពាល់ភាគច្រើនមិនអាចជៀសវៀងបាន ប្រសិនបើគម្រោងត្រូវតែអនុវត្តនោះ។ គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនី អាងទន្លេមេគង្គក្រោម ស្ទើឡើងនៅពេលដែលរបបជលវិទ្យាទន្លេមេគង្គកំពុងតែមានដំណើរការក្នុងរយៈពេលនៃការផ្លាស់ប្តូរចម្រុះដឹកនាំ ដោយការអភិវឌ្ឍវារីអគ្គិសនីឆាប់រហ័ស នៅតាមដៃទន្លេនៃអាងទន្លេមេគង្គក្រោម និងនៅតាមទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅទន្លេមេគង្គលើក្នុងប្រទេសចិន។ គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនី អាងទន្លេមេគង្គក្រោម នឹងបង្កការគំរាមកំហែងជាច្រើនកាន់តែខ្លាំងឡើង និងប៉ះពាល់ដល់ទំនាក់ទំនងទៅវិញទៅមកនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីទន្លេមេគង្គ ដោយសារការបែងចែកប្រព័ន្ធនេះទៅជាផ្នែកតូច ហើយមិនសូវមានផលិតភាព។

គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោម នឹងប៉ះពាល់ទឹកជំនន់ដោយសារបណ្តាញនៃអាងស្តុកទឹករបស់គម្រោង ដោយការបង្វែរទឹកទន្លេមេគង្គ ៥៥% ចូលអាងស្តុកទឹក ដែលអាចបង្កឱ្យមានការប្រែប្រួលយ៉ាងឆាប់រហ័ស និងក្នុងបរិមាណច្រើនដល់កម្រិតទឹកផ្នែកខាងលើតាមការកំណត់ពេលវេលាប្រចាំថ្ងៃ និងប្រចាំម៉ោង។ ការអភិវឌ្ឍទូទៅនៃវារីអគ្គិសនីនៅតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ និងដៃទន្លេ នឹងកាត់បន្ថយយ៉ាងច្រើននូវលំហូរកំទេចកំណល់ និងបង្កការរំខានដល់រដូវ របបទឹក និង**អេកូឡូស៊ី។** គម្រោងវារីអគ្គិសនីនៅតាមដៃទន្លេ និងនៅទន្លេមេគង្គលើ នឹងប៉ះពាល់ដល់ជម្រៅទឹកជំនន់ និងទំនាបលិចទឹកដោយសារលំហូរយ៉ាងទៀងទាត់នៅគ្រប់រដូវ។

គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនី អាចបង្កឱ្យមានការបាត់បង់ជារៀងរហូតនូវវារីជាតិ និងជីវសាស្ត្រចម្រុះលើដីដែលមានសារៈសំខាន់ជាសកល និងការបាត់បង់រហូតនៃអេកូឡូស៊ីទន្លេមេគង្គដែលមិនអាចជួសជុល ឬទូទាត់សងបាន។ តំបន់ដីសើមចំនួន ១៧% នៅតាមទន្លេមេគង្គនឹងត្រូវបាត់បង់ ហើយប្រភេទសត្វមួយចំនួន នៅតាមតំបន់ទន្លេមេគង្គនឹងត្រូវផុតពូជ។

ជលផល និងសន្តិសុខស្បៀង

គិតត្រឹមឆ្នាំ ២០៣០ ប្រសិនបើមានការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីទាំង ១១ ជាតិប្រូតេអ៊ីនដែលប្រឈមនឹងការបាត់បង់មានប្រហែលជា ១១០% នៃផលិតកម្មបសុសត្វប្រចាំឆ្នាំរបស់ ប្រទេសកម្ពុជា និងប្រទេសឡាវសព្វថ្ងៃ។ ការនេសាទពីទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ នឹងអាចទទួលបានយ៉ាងច្រើនចំនួន ១០% បើធៀបនឹងផលចាប់ដែលបានបាត់បង់។ ពេលសាងសង់ទំនប់រួច ទំនប់វារីអគ្គិសនីនោះមិនបានទុកចន្លោះ ប្រភេទណាមួយ ដើម្បីឱ្យត្រីគ្រប់ទំហំ និងក្នុងចំនួនច្រើនដើម្បីឆ្លងកាត់ឡើយ។

ហានិភ័យ និងការខាតបង់ ដែលកើតមានបណ្តាលមកពីប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីក្នុងទឹក និងដីសើមទន្លេមេគង្គនឹងបង្កឱ្យមានកំណើនអសន្តិសុខស្បៀងដល់ប្រជាជនរាប់លាននាក់។ សហគមន៍ជនបទ និងសហគមន៍ក្នុងទីប្រជុំជនដែលរស់នៅចំងាយ ១៥ គីឡូម៉ែត្រ ពីទន្លេមេគង្គ ពីទីតាំងសង់ទំនប់នឹងទទួលរងផលប៉ះពាល់ ជាពិសេសជួបប្រទះអសន្តិសុខស្បៀងខ្លាំង ដោយសារការធ្លាក់ចុះផលនេសាទ និងការបាត់បង់នៃសកម្មភាពកសិកម្ម និងចម្ការដំណាំនៅតាមដងទន្លេសម្រាប់ទ្រទ្រង់ជីវភាពរស់នៅ។

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុមានឥទ្ធិពលយ៉ាងច្រើនលើឥទ្ធិពលសន្តិសុខស្បៀង បណ្តាលមកពីទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ ដោយធ្វើឱ្យធ្លាក់ចុះផលិតភាពផ្នែកជលផល និងកសិកម្មក្នុងស្ថានភាពកំពុងមានកំណើននៃតម្រូវការស្បៀង។

សេវា និងមូលដ្ឋានតាមស្ថាប័ន និងហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់សង្គមស៊ីវិលដែលត្រូវការចាំបាច់ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាវិបត្តិស្បៀងដែលស្ថិតក្នុងចម្ងាយប្រមាណ ១.៥០០ គីឡូម៉ែត្រ នៅតាមមាត់ទន្លេគឺមានវិសាលភាពធំធេង និងហួសពីសមត្ថភាពបច្ចុប្បន្ននៃតំបន់អាងទន្លេមេគង្គក្រោម និងរដ្ឋាភិបាល។

ទំហំនៃហានិភ័យរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ប្រទេសឡាវ និងសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ដែនដីសណ្តប្រទេសវៀតណាម ចាំបាច់ត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃឱ្យបានល្អិតល្អន់អំពីផលប៉ះពាល់បណ្តាលមកពីសន្តិសុខស្បៀង និងជីវភាពរស់នៅ ការរកដំណោះស្រាយជាក់ស្តែង និងការបង្កើតជម្រើសសម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់ស្បៀង មុនពេលធ្វើការសម្រេចលើគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីនានា។

ប្រព័ន្ធសង្គម : ការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិត និងវប្បធម៌នៃការរស់នៅ

ក្នុងរយៈពេលខ្លី និងមធ្យម គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅតាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោម នឹងកាត់បន្ថយការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់សហគមន៍ក្រីក្រនៅក្នុងខេត្តដែលរស់នៅតាមមាត់ទន្លេមេគង្គ។ ទំនប់វារីអគ្គិសនីថាមពលវារីអគ្គិសនីនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោម នឹងប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់ប្រជាជនក្នុងសហគមន៍រស់នៅតាមដងទន្លេមេគង្គរាប់លាននាក់ ដែលប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិត ដោយពឹងផ្អែកលើទន្លេ និងធនធានធម្មជាតិរបស់ទន្លេ។ ប្រជាជនយ៉ាងតិច ២,១ លាននាក់ នឹងទទួលរងប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ និងប្រយោល ប្រសិនបើគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីដាក់ឱ្យដំណើរការ។

ចំពោះសហគមន៍រស់នៅតាមតំបន់តាមទន្លេ ទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ និងប្រយោល គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនី នឹងបង្កឱ្យមានការប្រែប្រួលដែលគួរឱ្យកត់សម្គាល់មួយក្នុងការទទួលបាន និងគ្រប់គ្រងធនធានសំខាន់សម្រាប់ចិញ្ចឹមជីវិត និងរបៀបរស់នៅ: ឧទាហរណ៍ របៀបដែលពួកគេរស់នៅ ធ្វើការ កំសាន្ត និងទំនាក់ទំនងគ្នាពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ សន្តិសុខក្នុងសហគមន៍ និងកម្រិតហានិភ័យដែលពួកគេត្រូវប្រឈមមុខ និងវប្បធម៌របស់ពួកគេ ពោលគឺ កេរ្តិ៍មរតក ប្រពៃណី និងតម្លៃរួមរបស់គេ។

កិច្ចសហប្រតិបត្តិក្នុងតំបន់ និងជម្លោះក្នុងតំបន់

ក្នុងខណៈពេលកំពុងសាងសង់ និងប្រតិបត្តិទំនប់ ការអភិវឌ្ឍដែលស្នើឡើង អាចធ្វើឱ្យ មានផលប៉ះពាល់តំបន់នៅតាមដងទន្លេ និងភាពតានតឹងជាអន្តរជាតិក្នុងប្រទេសតាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោម ដោយសារតែ (១)ការធ្លាក់ចុះនៃភាពស្រស់បំព្រងនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី (២) កាត់បន្ថយកំទេចកំណរ និងសារធាតុចិញ្ចឹម (៣) ការរំខានដល់ការប្រើប្រាស់ទឹកទន្លេមេគង្គ និង (៤) កាត់បន្ថយផលិតភាពនៃការនេសាទ និងកសិកម្ម និងអសន្តិសុខស្បៀងទូទៅនៅតាមអាងទឹកតូច និងដែនដីសណ្តដែលរងការប៉ះពាល់។

ក្របខ័ណ្ឌនៃបទដ្ឋាន និងសន្តិសុខតំបន់ទាក់ទងនឹងឥទ្ធិពលផ្លូវទឹកខាងក្រោម និងតាមខ្សែទឹក និងការរៀបចំស្ថាប័នសម្រាប់អនុវត្តមិនទាន់មានការរីកចម្រើនឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ និងមិនទាន់គ្រប់លក្ខណៈក្នុងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅឡើយទេ។

គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅអាងទន្លេមេគង្គក្រោម បង្កើតឱ្យមានឱកាសក្នុងការពង្រីកកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងតំបន់លើផ្នែកថាមពលស្របតាមការរៀបចំផែនការជាតិ និងអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គ។

ភាពមិនប្រាកដប្រជា

ហានិភ័យជាច្រើនដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងដំណើរការអភិវឌ្ឍទំនប់វារីអគ្គិសនី មិនអាចកាត់បន្ថយបាននៅក្នុងពេលនេះទេ ដោយសារតែហានិភ័យទាំងនោះអាចជាការបាត់បង់រហូត និងមិនអាចកើតមានឡើងវិញនូវធនធាន បរិស្ថាន សង្គម និងសេដ្ឋកិច្ច។

មានកង្វះខាតជាច្រើន និងធ្ងន់ធ្ងរលើការរៀបចំនីតិវិធី និងស្ថាប័នដើម្បីធានាឱ្យមានការគ្រប់គ្រងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៃការសាងសង់ និងការប្រតិបត្តិរបស់គម្រោង និងចន្លោះខ្វះខាតនៅក្នុងសមត្ថភាពជាតិក្នុងការចែករំលែកផលប្រយោជន៍ប្រកបទៅដោយសមធម៌។

សមត្ថភាពចាំបាច់នៅជាតិ ទាំងផ្នែកធនធានមនុស្ស ទាំងជំនាញ តម្រូវការច្រើន ប៉ុន្តែនៅពេលនេះពុំទាន់មានសមត្ថភាពនេះពេញលេញ ដើម្បីមើល ត្រួតពិនិត្យ តាមដាន និងពង្រឹងការការពារ និងបទដ្ឋាននៃការប្រតិបត្តិនៅឡើយ។

ប្រទេសម្ចាស់គម្រោងប្រឈមនឹងភាពមិនប្រាកដប្រជា និងកង្វះខាតចំណេះដឹងស្តីពីការអភិវឌ្ឍ។ សមត្ថភាពចំណេះដឹងស្តីពីទន្លេមេគង្គ គឺមិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការផ្តល់ព័ត៌មានជាមុន និងការសម្រេចចិត្តប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវលើការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅពេលនេះទេ។

ជម្រើសយុទ្ធសាស្ត្រ និងអនុសាសន៍

ការអភិវឌ្ឍទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គដែលបានស្នើសុំឡើង គឺជាការសម្រេចជាយុទ្ធសាស្ត្រដ៏សំខាន់បំផុតដែលប្រទេសទន្លេមេគង្គក្រោម មិនធ្លាប់បានធ្វើកន្លងមកទាក់ទងនឹងការប្រើប្រាស់រួមនៃធនធាន។ គោលដៅរបស់ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន គឺដើម្បីផ្លាស់ប្តូរការសម្រេចចិត្តជាយុទ្ធសាស្ត្រទាក់ទងនឹងគម្រោងដែលបានស្នើសុំ ពោលគឺដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការសម្រេចចិត្ត និងផែនការនានា ដើម្បីឱ្យការអភិវឌ្ឍមាន សមធម៌ និងមាននិរន្តរភាពផ្នែកបរិស្ថាន។ ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាននេះត្រូវបានរៀបចំឡើង ដើម្បីជួយវិភាគពីលក្ខខណ្ឌច្បាស់លាស់នៃការវិនិយោគពាក់ព័ន្ធនឹងជម្រើសយុទ្ធសាស្ត្រនានា ដូចជាថាតើមានការបាត់បង់អ្វីខ្លះ ទទួលប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ និងតើនរណាជាអ្នកខាតបង់ និងនរណាជាអ្នកទទួលផលពីការអភិវឌ្ឍនេះ?

ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន នឹងលើកឡើងនូវសំណួរមូលដ្ឋានមួយថាតើ *"ធ្វើទំនប់ ឬមិនធ្វើទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមផ្លូវទឹកទន្លេ មេគង្គឬទេ?"* ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងសំណួរនេះ ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន បានធ្វើការរៀបរាប់ និងប្រឹក្សាយោបល់ ដោយដាក់ចេញនូវជម្រើសយុទ្ធសាស្ត្របួនសម្រាប់ប្រទេសទន្លេមេគង្គក្រោម:

១. ពុំមានការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនី។

២. ពន្យារការសម្រេចចិត្តសម្រាប់ការសាងសង់ទំនប់ ក្នុងរយៈពេលកំណត់មួយ។

៣. ការអភិវឌ្ឍថាមពលវារីអគ្គិសនីជាបណ្ដើរៗ។

៤. ការអភិវឌ្ឍគម្រោងវារីអគ្គិសនីដែលបានស្នើសុំ ដោយផ្អែកលើតម្រូវការទីផ្សារ។

ផ្អែកលើដំណាក់កាលវាយតម្លៃទាំងបួន និងលទ្ធផលរកឃើញរបស់ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាននេះ ក្រុមជំនាញការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន បានវាយតម្លៃលម្អិតពីជម្រើសនីមួយៗនៃជម្រើសទាំងបួននេះ។ ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន បានផ្ដល់អនុសាសន៍លម្អិតមួយចំនួនសម្រាប់ជម្រើសយុទ្ធសាស្ត្រនីមួយៗ ដូច្នេះរដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសទន្លេមេគង្គក្រោម មានគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់បញ្ហាសំខាន់ៗ នៅពេលខ្លួនធ្វើការអនុម័តយកយុទ្ធសាស្ត្រ។ គំនូសតាងលំហូរខាងក្រោមពីការសម្រេចចិត្តលើកឡើងយ៉ាងសង្ខេបពីអនុសាសន៍របស់ ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ទាក់ទងនឹងជម្រើសយុទ្ធសាស្ត្រនីមួយៗនៃជម្រើសយុទ្ធសាស្ត្រទាំងបួននេះ។

ជម្រើសយុទ្ធសាស្ត្រ	មធ្យោបាយអនុវត្តសកម្មភាពសម្រាប់ជម្រើសយុទ្ធសាស្ត្រនីមួយៗ
១ ពុំមានទំនប់ ពុំមានការអភិវឌ្ឍទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេ **២** ពន្យារការសម្រេចចិត្តសម្រាប់ការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីក្នុងរយៈពេលកំណត់មួយ	១.១. គ្រប់គ្រងការផ្លាស់ប្តូរលំហូរ និងសំណល់ ពីទំនប់វារីអគ្គិសនីរបស់ប្រទេសចិន និងទំនប់វារីអគ្គិសនីដៃទន្លេ។ ១.២. ស្វែងយល់ពីលទ្ធភាពផ្តល់កញ្ចប់កែសម្រួលផ្នែករចនាសម្ព័ន្ធរួម ពីម្ចាស់ជំនួយ ១.៣. លើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រងធនធានទឹក និងធនធានធម្មជាតិ និងសេវាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ១.៤. ជំរុញការវិនិយោគលើជម្រើសថាមពលកើតឡើងវិញ និង DSM នៅក្នុងប្រទេសតាមអាងទន្លេមេគង្គក្រោម ១.៥. រៀបចំប្លង់ជម្រើសសម្រាប់ការទាញយកថាមពលពីផ្លូវទឹកទន្លេមេគង្គ ដោយពុំចាំបាច់សាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមដៃទន្លេទាំងមូល។
	២.១. ព្រមព្រៀងលើផែនទីបង្ហាញផ្លូវ ដែលមានចំណុចនៃការធ្វើសេចក្តីសម្រេចសម្រាប់ធ្វើការពិចារណាឡើងវិញថា "ត្រូវសាងសង់ ឬ មិនត្រូវសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនី"។ ២.២. រៀបចំប្លង់ជម្រើស ដើម្បីទាញយកថាមពលទន្លេមេគង្គ ដោយពុំចាំបាច់សាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីនៅតាមដៃទន្លេទាំងមូល។ ២.៣. កែលម្អប្លង់អនុវត្តការងារ សុវត្ថិភាព និងគ្រប់គ្រងផលប៉ះពាល់របស់គម្រោងដែលបានស្នើសុំ ដើម្បីអនុវត្តទៅតាមស្តង់ដារដែលបានព្រមព្រៀង។ ២.៤. លើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពរបស់វិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងការការពារសង្គមដែលបានព្រមព្រៀង។ ២.៥. លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងពីធនធានធម្មជាតិ សង្គម និងវប្បធម៌ នឹងដែនកំណត់របស់ធនធានទាំងនោះ ចំពោះការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ ២.៦. លើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រងធនធានទឹក និងធម្មជាតិព្រមទាំងសេវាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។ ២.៧. អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពរបស់គ្រឹះស្ថានដែលមានស្រាប់ ដើម្បីគ្រប់គ្រង ពិនិត្យតាមដាន អនុវត្តច្បាប់សម្រាប់វារីអគ្គិសនី។ ២.៨. បង្កើតគ្រឹះស្ថានថ្មីៗ ដើម្បីរៀបចំផែនការ និងគ្រប់គ្រងវារីអគ្គិសនីនាពេលអនាគត ដែលបានមកពីទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ។ ២.៩. រៀបចំយន្តការមូលនិធិតំបន់ទន្លេមេគង្គ។
៣ ការអភិវឌ្ឍជាបណ្តើរៗ ចាប់ផ្តើមដំណើរការដោយប្រុងប្រយ័ត្ន និងតាមការគ្រោងទុក (ជម្រើសសំខាន់ៗ ២) **៣ក *គម្រោងបច្ចុប្បន្ន*** ប្រើប្រាស់គម្រោងដែលមានស្រាប់ជាមួយនឹងការសាងសង់ទំនបដែលបានស្នើទាំងអស់ **៣ខ *ជម្រើស*** ការប្រើប្រាស់ប្លង់ជម្រើសដែលមានទប់ទន្លេមេតែមួយផ្នែកប៉ុណ្ណោះ	៣.១. រៀបចំផែនការតាមដំណាក់កាល សម្រាប់ទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ ដែលបានសាងសង់រួមគ្នា : ៣.១.១. ការពិនិត្យតាមដានទូទៅនៃការសាងសង់ និងដំណើរការ សាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនី។ ៣.១.២. ការអនុវត្តច្បាប់។ ៣.១.៣. ការរៀនសូត្រពីបទពិសោធន៍ ដែលបានរៀបចំ និងឱ្យបានទាន់ពេលវេលា។ ៣.១.៤. ភាពបត់បែនក្នុងការអនុវត្ត ដែលមានសមត្ថភាពផ្លាស់ប្តូរផែនការអនុវត្តគម្រោង ទទួលយកគម្រោងជម្រើស។ ៣.១.៥. ពិចារណាលើប្លង់ជម្រើស ដែលមានការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនី ៣.២. អនុវត្តវិធានការខាងលើចំពោះផ្នែកទី ២ ប៉ុន្តែមានរយៈពេលកំណត់ខ្លីជាងមុន។
៤ ទីផ្សារ ការអភិវឌ្ឍគម្រោងវារីអគ្គិសនីដែលបានស្នើសុំ ដោយផ្អែកលើតម្រូវការទីផ្សារ	៣.១. គម្រោងវារីអគ្គិសនីដែលបានស្នើឡើងៗ គួរត្រូវរៀបចំឡើង និងសាងសង់យ៉ាងលឿនបើក្រុមហ៊ុនអភិវឌ្ឍន៍ និងប្រទេសម្ចាស់គំរោងដែលជាអ្នកត្រួតពិនិត្យអាចធ្វើបាន ដើម្បី បំពេញតាមតម្រូវការទីផ្សារថាមពលអគ្គិសនី ៣.២. ពុំមានផែនការពិតប្រាកដទេ : ៤.២.១. ការពិនិត្យតាមដានទូទៅនៃការសាងសង់ និងដំណើរការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនី ៤.២.២. ការអនុវត្តច្បាប់ ៤.២.៣. ការរៀនសូត្រពីបទពិសោធន៍ តាមពេលដែលត្រូវការដោយមានពេលវេលាតិចតួច ដើម្បីដាក់បញ្ចូល និងឆ្លុះបញ្ចាំងទៅលើបទពិសោធន៍ដែលទទួលបាន ៤.២.៤. ភាពបទបែនតិចតួចក្នុងការអនុវត្ត និងសមត្ថភាពផ្លាស់ប្តូរផែនការ ៤.៣. អនុវត្តវិធានការខាងលើចំពោះផ្នែកទី ២ ប៉ុន្តែមានរយៈពេលកាន់តែខ្លី។

Formatted: Not Highlight

អនុសាសន៍ទូលំទូលាយសម្រាប់ជម្រើសយុទ្ធសាស្ត្រនីមួយៗ មានបញ្ចូលក្នុងរបាយការណ៍មេ ដើម្បីជួយផ្តល់ប្រឹក្សាដល់ប្រទេសទន្លេមេគង្គក្រោមលើមធ្យោបាយធ្វើសកម្មភាពអ្វីខ្លះដែលប្រទេសទាំងនោះសម្រេចជាចុងក្រោយទាក់ទងនឹងសំណើគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីទាំងអស់នេះ។

ដំណើរការការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន បានផ្តួចផ្តើមឡើងនៅក្នុងបរិបទមួយ ដែលភាគីពាក់ព័ន្ធមានគំនិតខុសៗគ្នាស្តីពីបញ្ហាអភិវឌ្ឍន៍ទំនប់វារីអគ្គិសនី។ គំនិតខុសគ្នាទាំងនេះ ទំនងជាឆ្លុះបញ្ចាំងពីសិទ្ធិអំណាចតាមវិស័យរបស់ក្រសួង និងភ្នាក់ងារជំនាញ និងបេសកម្មរបស់អង្គការអន្តរជាតិ និងអង្គការក្នុងស្រុក។ ជាក់ស្តែង នៅពេលចូលរួមក្នុងសមាសភាពជាជំនាញការ មិនមែនជាមន្ត្រីរាជការ ឬមិនមែនជាអ្នកតំណាងអង្គភាពរបស់ខ្លួន ក្រុមជំនាញការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន រកឃើញថា មានមូលដ្ឋានរួមមួយចំនួនពីភាគីពាក់ព័ន្ធដែលបានចូលរួមក្នុងដំណើរការប៉ាន់ប្រមាណ។ ក្នុងអំឡុងពេលនៃដំណើរការពិគ្រោះយោបល់រយៈពេល ១៦ខែ នៃកិច្ចប្រជុំទល់មុខគ្នា និងកិច្ចប្រជុំរួមជាមួយនឹងក្រសួងស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលពាក់ព័ន្ធចំនួន ៦០ និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលចំនួន ៤០ នៅក្នុងប្រទេសទន្លេមេគង្គក្រោមនីមួយៗ នោះ ភាគីពាក់ព័ន្ធភាគច្រើន សំដែងពីការព្រួយបារម្ភអំពីផលប៉ះពាល់ពីគម្រោងស្នើឡើង ចង់ឃើញភស្តុតាងគួរឱ្យជឿជាក់ពីតម្រូវការសម្រាប់គម្រោងដែលបានស្នើឡើង ហើយយល់ថាការពិគ្រោះយោបល់ និងពិភាក្សាជាមួយនឹងរដ្ឋាភិបាលម្ចាស់គម្រោង និងសហគមន៍ប៉ះពាល់មិនទាន់បានធ្វើឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ។ ភាគីពាក់ព័ន្ធដែលបានចូលរួមដំណើរការការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថានជាច្រើនយល់ថា អ្នកធ្វើការសម្រេចផ្នែកនយោបាយគប្បីពិចារណាត្រឹមត្រូវចំពោះជម្រើសយុទ្ធសាស្ត្រនៃការពន្យារពេលលើការសម្រេចក្នុងការអភិវឌ្ឍ វារីអគ្គិសនីរហូតដល់មានការកាត់បន្ថយនូវភាពមិនប្រាកដប្រជាសំខាន់ៗ មានការពិចារណាជិតដល់លើជម្រើសនានា និងមានការឯកភាពគ្នាលើវិធានការគ្រប់គ្រងហានិភ័យដោយសារការអភិវឌ្ឍ តាមរយៈដំណើរការរួមគ្នាទ្វេភាគី និងដឹកនាំដោយគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ។

លទ្ធផលរកឃើញ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថានទាក់ទងនឹងហានិភ័យសំខាន់ៗ ភាពមិនប្រាកដប្រជា និងកង្វះខាតលើផ្នែកចំណេះដឹង ក៏ដូចជាទស្សនៈរួមរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធភាគច្រើនដែលបានចូលរួមក្នុងដំណើរការនៃការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថានស្តីពីតម្រូវការសម្រាប់ប្រឹក្សា និងសិក្សាបន្ថែមទៀត ធ្វើឱ្យក្រុមការងារធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណរើសយកជម្រើសជាយុទ្ធសាស្ត្រទី២ដើម្បីផ្តល់ជាអនុសាសន៍៖ ការពន្យាពេលអភិវឌ្ឍទំនប់វារីអគ្គិសនីដោយមានខ្លឹមសារសង្ខេបដូចខាងក្រោម។

អនុសាសន៍សំខាន់ៗរបស់ក្រុមជំនាញការធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន

បន្ទាប់ពីវិភាគពីផលប៉ះពាល់ដែលអាចកើតមាន និងផលប្រយោជន៍ពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីនេះ និងបន្ទាប់ពីមានកម្មវិធីពិគ្រោះយោបល់យ៉ាងល្អិតល្អន់ជាមួយស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាល និងទីភ្នាក់ងារមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាង ១០០ រួចមក ក្រុមជំនាញការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន សម្រេចដាក់ចេញអនុសាសន៍សំខាន់ៗលើចំណុចមួយចំនួនដូចខាងក្រោម :

- ដោយសារសារៈសំខាន់ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច សង្គម វប្បធម៌ និងអេកូឡូស៊ីរបស់ទន្លេមេគង្គ ពីព្រោះប្រព័ន្ធលំហូរតាមបែបធម្មជាតិមានទំនាក់ទំនងនឹងប្រទេសទាំងបួននៅផ្នែកខាងក្រោមទន្លេមេគង្គ។
- ដោយសារស្ថានភាពគំរាមកំហែងចេះតែកើនឡើងនៃប្រព័ន្ធធម្មជាតិ និងធនធាននៅក្នុងតំបន់ និងសម្ពាធកាន់តែច្រើនឡើងលើប្រព័ន្ធធម្មជាតិ និងធនធានទាំងនោះ។
- ដោយសារឥទ្ធិពលដែលអាចកើតមានសំខាន់ៗ និងភាពមិនប្រាកដប្រជាដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនី ដែលបានស្នើឡើង។
- ដោយសារតម្រូវការសម្រាប់វិធីសាស្ត្រថ្មីមួយនៃការអភិវឌ្ឍទន្លេមេគង្គដើម្បីបំពេញតម្រូវការកាន់តែប្រសើរឡើងរបស់ប្រទេសនៅទន្លេមេគង្គក្រោម និងសហគមន៍នៅជាប់ទន្លេក្នុងទស្សវត្សទី ២១ នេះ :

ក្រុមជំនាញការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ផ្តល់នូវអនុសាសន៍ដូចខាងក្រោម :

១. **គប្បីពន្យារពេលការសម្រេចលើការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីតាមដងទន្លេមេ រយៈពេល ១០ឆ្នាំ (ជម្រើសយុទ្ធសាស្ត្រទី២) ដោយមានការវាយតម្លៃនៅរៀងរាល់បីឆ្នាំម្តង ដើម្បីធានាថាសកម្មភាពចាំបាច់ក្នុងអំឡុងពេលពន្យារពេលនឹងត្រូវអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។**

២. ដោយសារអាទិភាពខ្ពស់បំផុត អំឡុងពេលពន្យារពេលនេះ នឹងមានបញ្ចូលការអនុវត្តយ៉ាងទូលំទូលាយមួយនៃការសិក្សាគម្រោងលម្អិតពីសមិទ្ធិលទ្ធភាពលើការបង្វែរទឹកក្នុងផ្នែកខ្លះនៃដៃទន្លេ និងប្រព័ន្ធច្នៃប្រឌិតថ្មីៗ សម្រាប់ការទាញយកថាមពលពីទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គ ទៅតាមវិធីណាមួយដែលមិនចាំបាច់សង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីកាត់ទទឹងទន្លេទាំងមូល។ ការងារនេះទាមទារឱ្យមានការចូលរួមពីរដ្ឋាភិបាលក្នុងភាពជាដៃគូជាមួយនឹងគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍ពហុភាគី និងក្រុមហ៊ុនអភិវឌ្ឍន៍។

៣. អំឡុងពេលពន្យារពេលនេះ ក៏គួរតែបញ្ចូលការវាយតម្លៃយ៉ាងទូលំទូលាយមួយ និងការតាមដានយ៉ាងឆាប់រហ័សលើគម្រោងប្រភពទឹក ដែលអាចធ្វើបាន និងមាននិរន្តភាពផ្នែកអេកូឡូស៊ី យោងតាមការអនុវត្តដ៏ល្អបំផុតជាលក្ខណៈអន្តរជាតិនាពេលបច្ចុប្បន្ន រួមទាំងការបន្ថែមបច្ចេកវិទ្យាទំនើបលើគម្រោងដែលមានស្រាប់ និងគម្រោងច្នៃប្រឌិតថ្មីៗ។

៤. អំឡុងពេលនៃការពន្យារនេះចាំបាច់ត្រូវចាប់ផ្តើមដោយមានការបែងចែកជាលក្ខខណៈប្រព័ន្ធនៃរបាយការណ៍នៃការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាននៅក្នុងប្រទេសទន្លេមេគង្គ

ក្រោមនីមួយៗជាភាសាជាតិ និងមានការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយនឹងភ្នាក់ងារជំនាញក្រសួងពាក់ព័ន្ធនៅតាមប្រទេសសមាជិកគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ វិស័យឯកជន និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល។

៥. **មិនគួរយកទន្លេមេនៃទន្លេមេគង្គមកប្រើប្រាស់ធ្វើជាករណីសាកល្បងសម្រាប់បង្ហាញពីប្រសិទ្ធភាព និងកែលម្អបច្ចេកវិទ្យាវារីអគ្គិសនីទំនប់ទាំងមូលទេ។**

ជំហានបន្ទាប់ដែលត្រូវអនុវត្តជាបន្ទាន់

នៅឯសិក្ខាសាលាបូកសរុបប្រចាំតំបន់នៃដំណើរការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ការពិភាក្សាថ្នាក់ជាតិបានផ្តល់អនុសាសន៍ស្តីពីអ្វីដែលនឹងត្រូវបញ្ចូលក្នុងរបាយការណ៍បូកសរុប នៃការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន នៅពេលត្រូវបញ្ជូនទៅលេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ។ អនុសាសន៍ស្តីពីដំណើរការនៅជំហានបន្ទាប់ ពិតជាមានភាពស៊ីសង្វាក់គ្នាពីក្រុមមួយទៅក្រុមមួយទៀត។ គោលបំណងរួម គឺដើម្បីធានាថាការពិគ្រោះយោបល់ជាយុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីរបាយការណ៍នៃការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ត្រូវតែធ្វើឡើងនៅក្នុងប្រទេសនីមួយៗ មុនពេលធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើគម្រោងជាក់លាក់ណាមួយ។

សរុបមក ជាអនុសាសន៍គឺថា គួរតែផ្សព្វផ្សាយជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធនូវរបាយការណ៍នៃការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន ជាភាសាជាតិក្នុងប្រទេសនីមួយៗនៅទន្លេមេគង្គក្រោម ហើយគួរតែមានផ្តល់ជំនួយ ដើម្បីសម្របសម្រួលដល់ការពិគ្រោះយោបល់លើរបាយការណ៍នេះជាមួយនឹងក្រសួងស្ថាប័ន និងទីភ្នាក់ងារពាក់ព័ន្ធ និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល មុនពេលធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីណាមួយ។ ក្រុមការងារថ្នាក់ជាតិបានលើកឡើងពីជំហានមួយចំនួននៅក្នុងដំណើរការនេះ ដើម្បីបង្កើនផលប្រយោជន៍របស់របាយការណ៍នៃការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាននេះទៅ ដល់ប្រទេសនៅតាមទន្លេមេគង្គក្រោម ដោយរួមមានដូចជា:

- ការពិចារណាលើរបាយការណ៍នេះ ដោយគណៈកម្មាធិការចម្រុះរបស់លេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ
- ការពិចារណាលើរបាយការណ៍នេះ ដោយគណៈកម្មាធិការជាតិទន្លេមេគង្គ។
- ការពិគ្រោះយោបល់បច្ចេកទេសបន្ថែមទៀតលើរបាយការណ៍នេះជាមួយនឹងក្រសួង ស្ថាប័ន និងភ្នាក់ងារពាក់ព័ន្ធក្នុងប្រទេសនីមួយៗ។
- ការពិចារណាលើរបាយការណ៍នេះ ដោយគណៈរដ្ឋមន្ត្រីជាតិ
- ការពិចារណាលើរបាយការណ៍នេះ ដោយគណៈកម្មាធិការព្រឹទ្ធសភាផ្នែកធនធានធម្មជាតិ និងបរិស្ថាន
- កោះប្រជុំពហុភាគីពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងប្រទេសនីមួយៗ និងនៅថ្នាក់តំបន់ ដើម្បីពិភាក្សាពីរបាយការណ៍នេះ

- បង្កើតក្រុមការងារបច្ចេកទេសប្រចាំតំបន់ស្តីពីបញ្ហាយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់ៗ ប្រសិនបើនៅមានភាពមិនប្រាកដប្រជា និងហានិភ័យធ្ងន់ធ្ងរ។

អនុសាសន៍នានារបស់ក្រុមជំនាញការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាននេះ កើតចេញពីការទទួលស្គាល់តម្រូវការឱ្យមានការប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់បំផុតក្នុងការសម្រេចចិត្តលើការអភិវឌ្ឍ នៅពេលដែលការសម្រេចនោះ ប្រឈមនឹងគ្រោះថ្នាក់ នៅពេលមានការគំរាមកំហែងច្បាស់លាស់ និងការខូចខាតផ្នែកបរិស្ថាន សង្គម និងសេដ្ឋកិច្ចមិនអាចស្តារឡើងវិញបានដោយសារគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីដែលបានស្នើឡើង។ ជានិច្ចកាល ការសម្រេចលើការអភិវឌ្ឍសំខាន់ៗពាក់ព័ន្ធនឹងការថ្លឹងថ្លែង ពីការចំណេញ ខាតបង់ និងការផ្លាស់ប្តូរ។ គោលការណ៍នៃការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយនិរន្តរភាពចាំបាច់ត្រូវធានាថា ការថ្លឹងថ្លែងពីចំណេញ ខាតបង់ និងការផ្លាស់ប្តូរ នឹងមិនបង្កឱ្យមានការខូចខាតជារៀងរហូត មិនបញ្ចប់ជម្រើសសម្រាប់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ និងមិនមានការបែងចែកមិនស្មើគ្នានូវចំណាយ និងផលប្រយោជន៍ក្នុងចំណោមសហគមន៍ និងតំបន់នៅតាមទីតាំងនៃគម្រោង។ នៅក្នុងចំណោមសំណើគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីទាំង១២ ការប៉ាន់ប្រមាណជាយុទ្ធសាស្ត្រអំពីផលប៉ះពាល់ផ្នែកបរិស្ថាន រកឃើញថាការខូចខាតជារៀងរហូត នឹងអាចកើតមាន ហើយបើទោះបីជាមានវិធានការបញ្ចៀស និងកាត់បន្ថយការខូចខាតក៏ដោយ ក៏នៅតែមានកង្វះខាតយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើផ្នែកចំណេះដឹង ហើយសមត្ថភាពរបស់ស្ថាប័ននៅមិនគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីអនុវត្ត និងពង្រឹងវិធានការទាំងនេះឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពដែរ។ សំខាន់ជាងនេះទៀត ភស្តុតាងបង្ហាញថា ជម្រើសនៃការទាញយកថាមពលដោយពុំចាំបាច់សាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីពេញទន្លេមេទាំងមូល និងជម្រើសតាមដៃទន្លេផ្សេងៗទៀត មិនទាន់ត្រូវបានលើកយកមកពិចារណាឱ្យគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៅឡើយទេ។

យើងត្រូវការពេលវេលាបន្ថែមទៀត ដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹង និងសមត្ថភាពកាន់តែល្អ ដើម្បីស្វែងយល់ពីជម្រើសផ្សេងៗឱ្យបានកាន់តែប្រសើរ និងដើម្បីអង្កេតពីមធ្យោបាយផ្សេងៗ ដើម្បីជៀសវាងការខូចខាតដែលអាចប៉ះពាល់ដល់សុខុមាលភាពថ្នាក់តំបន់ ថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់មូលដ្ឋាន។